

Vlaams
Parlement

vergadering **C249**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 2 juli 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de coronasteunmaatregelen en de corona-exitstrategie voor foorkramers – 2800 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de heropstart van de evenementensector – 2836 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het jobverlies bij olieraffinaderij Gunvor en mogelijke gevaren voor de sector in het algemeen – 2873 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de complementariteit van de Vlaamse en federale coronasteunmaatregelen – 2661 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse AI Academie – 2828 (2019-2020)	16
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het dalende inkomen van zelfstandigen – 2830 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over maatregelen inzake de dalende inkomsten van kmo's – 2866 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het bevorderen van de verspreiding van kennis en innovatie in de Vlaamse economie – 2898 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het SERV-advies rond betere data voor het (corona)beleid – 2883 (2019-2020)	24

- VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de terugverdien-effecten van het dienstenchequestelsel
– 2816 (2019-2020) 27
- VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de extra overheidstussenkomst in het dienstenchequesysteem ten gevolge van de coronacrisis
– 2840 (2019-2020) 30
- VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lagere jobkansen van oudere werkzoekenden
– 2812 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opleidings-behoefte van kortgeschoolden en 55-plussers
– 2867 (2019-2020) 34
- VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over artificiële intelligentie in het opleidingsaanbod van VDAB
– 2824 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de data-analyse inzake arbeidsbemiddeling
– 2884 (2019-2020) 39

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de coronasteunmaatregelen en de corona-exitstrategie voor foorkramers – 2800 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de heropstart van de evenementensector – 2836 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik heb inderdaad een vraag over de foorkramers. Ik had ze al even geleden ingediend, zowel aan minister Somers als aan minister Crevits. Ik heb dinsdag een antwoord gekregen van minister Somers, twee of drie uur nadat hij de beslissing van de Nationale Veiligheidsraad meegedeeld kreeg via ministerieel besluit. Dat besluit heeft de zaken er niet duidelijker op gemaakt, vandaar dat ik aan de minister van Economie nog enkele vragen wil stellen.

Foorreizigers zijn natuurlijk middenstanders zoals alle andere. Maar in de communicatie blijkt dat niet altijd het geval te zijn. Voor deze sector moet echt duidelijkheid worden gecreëerd, rekening houdend met twee criteria: de veiligheid en gezondheid en de autonomie van de gemeenten. Het wordt stilaan kafkaïens, dat bevestigde ook minister Somers.

Minister, hoeveel foorkramers deden er een beroep op de coronasteunmaatregelen tot op heden?

Er heerst onduidelijkheid bij de gemeenten, daar kom ik nog op terug. Er is nationaal een beslissing genomen en die is in een ministerieel besluit gegoten. Gemeenten worden daar ineens mee geconfronteerd. Sommige zijn niet van plan om vanaf de dag dat het mag kermissen toe te laten. Kunnen de foorreizigers dan nog van die steunmaatregelen blijven genieten?

Er is ook een economisch aspect. Er zijn heel wat steden en gemeenten die alle kermissen geschrapt hebben tot en met september, ondanks de beslissing nu dat het eerder kan. Wat moet er gebeuren tijdens die periode? Zullen de foorreizigers daarvoor gecompenseerd worden? Komen er specifieke steunmaatregelen of moeten zij een beroep doen op algemene steunmaatregelen?

Heel wat steden en gemeenten hebben, terecht, adem gegeven aan de horeca, met uitgebreide terrassen. Heel wat openbare ruimte is nu ingenomen door die terrassen, ruimte die anders voor de kermissen bestemd was. Hoe wilt u dat oplossen? gaat u samen met minister Somers bemiddelen bij de gemeenten?

Foorkramers hebben zoals marktkramers een abonnement. Zij hebben eigenlijk recht op die plaatsen omdat ze een abonnement gekregen hebben. Wat zal daar uiteindelijk de juridische uitkomst zijn als de gemeenten die kermissen toch niet willen laten doorgaan?

Dat zijn zo ongeveer mijn voornaamste vragen op dit moment. Ik hoop op al die economische vragen een antwoord te krijgen, maar vooral duidelijkheid voor de foorreizigers en de gemeenten in samenspraak met minister Somers is belangrijk.

Eigenlijk is het een beetje dramatisch voor de gemeentebesturen dat zij altijd geconfronteerd worden met zeer late beslissingen. Ik weet wel dat u daar niets aan kunt doen, evenmin als minister Somers, maar u bent uiteindelijk wel bevoegd voor de economie, ze vallen onder uw bevoegdheid. In die zin is dat heel vervelend voor de gemeenten, ze krijgen de schuld van de horeca en van de foorreizigers én ze moeten zorgen dat hun personeel opdraaft om alles veilig te laten verlopen. Hoe ziet u dat allemaal?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, ik heb mijn vraag vorige week ingediend. Intussen is er al heel wat beslist en veranderd. Toen zag de situatie er nog heel anders uit en was er de vraag naar meer duidelijkheid voor de ondernemers in de evenementensector. Het is een zeer goede zaak dat de Nationale Veiligheidsraad vorige woensdag meer duidelijkheid heeft gegeven. Evenementen, voorstellingen, gezeten recepties, wedstrijden en banketten toegankelijk voor publiek kunnen in juli doorgaan met tweehonderd personen binnen en vierhonderd personen buiten. In augustus zou dat nog worden verhoogd naar vierhonderd personen binnen en achthonderd buiten.

Een aantal dagen geleden is het Event Risk Model (ERM) online gezet. De ondernemers uit de evenementensector kunnen aan de hand van deze matrix het veiligheidsrisico van hun evenement in kaart brengen.

Dinsdag kwam dan het koninklijk besluit (KB) met de verdere verduidelijking van de maatregel en dan hebben we toch een aantal opmerkingen gezien, bijvoorbeeld van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO). Ze waren niet te spreken over het onderscheid tussen private en publieke feesten. Ze spreken over een volstrekt onlogische en onbegrijpelijke discriminatie, met een onmiddellijke impact op de cateraars. Daarnaast is er nog steeds geen perspectief voor de organisatie van beurzen. In Nederland en Duitsland kunnen beurzen doorgaan vanaf 1 juli.

Er werd initiatief aangekondigd ter ondersteuning van de evenementensector. Er was overleg met de sector. Dat zou een onderdeel zijn van de ondersteuningsmaatregelen, en dat zou het laatste onderdeel zijn voor de Vlaamse Regering aan de echte relancemaatregelen begint.

Ik heb mijn vragen wat aangepast, omdat er intussen wel degelijk perspectief is voor de evenementensector.

Op welke manier kunnen we snel een perspectief bieden aan de beurzen?

Is het volgens u mogelijk dat de beslissing in verband met de catering wordt bijgestuurd? Bent u nog verder in overleg met de sector? Welke ondersteuning wordt vooropgesteld? Wanneer zal daar meer duidelijkheid over komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de sector van de foorkramers ligt me na aan het hart, niet het minst omdat mijn echtgenoot en ik de eerste kus gewisseld hebben in de rups op het Sint-Pietersplein in Gent. Dat heeft al in de kranten gestaan, dus het is geen nieuws.

Er werden 305 aanvragen voor de coronahinderpremie ingediend door ondernemingen met de activiteit exploitatie van kermisattracties. Dat is de NACE-code 93211 (Algemene Nomenclatuur van de Economische Activiteiten in de Europese Gemeenschappen). Hiervan werden er 304 goedgekeurd voor een bedrag aan hinderpremie van 1.216.000 euro en aansluitende dagpremies aan 2.820.800 voor de periode van 6 april tot 7 juni.

Voor de compensatiepremie zijn er zeven aanvragen geregistreerd, waarvan er reeds drie zijn goedgekeurd, voor een totaal bedrag van 4500 euro; dit is een premie van 1500 euro per aanvraag. U kunt zich afvragen hoe dat komt, want: die mannen doen toch niets? Het gaat om 'bijberoepers' die geconfronteerd werden met een verplichte sluiting en die recht hebben op de compensatiepremie.

De duurtijd van de maatregel ligt erg moeilijk voor deze sector. De Nationale Veiligheidsraad heeft beslist dat de kermissen vanaf 1 juli kunnen doorgaan mits goedkeuring van het lokaal bestuur en met inachtnaam van dezelfde regels die ook gelden voor de markten. Aan de ene kant ben ik ongelooflijk verheugd dat er al gemeenten zijn die hebben beslist om de kermis te laten doorgaan. Zo heeft de gemeente Ingelmunster al beslist dat ze de kermis van 18,19 en 20 juli, die eerst niet zou doorgaan, nu wél weer zal organiseren.

Toch blijkt uit overleg dat mijn kabinet heeft gevoerd met een aantal gemeenten dat zeker in de maand juli nog een aantal kermissen niet zullen doorgaan. Dat is immers allang beslist. De gemeenten geven aan dat ze voldoende voorbereidings-tijd nodig hebben en ook de nodige mankracht moeten kunnen voorzien om de voorwaarden zoals bepaald in het federaal ministerieel besluit (MB) te kunnen naleven.

We willen nu een redelijke termijn zetten op de lopende hinderpremie. Als we die onmiddellijk stopzetten vanaf 1 juli is het nadeel – dat is niet zoals een café dat weer opengaat – dat degenen in een gemeente die in juli nog niets willen laten doorgaan, twee keer de klos zijn. Het mag in theorie, maar als het lokaal bestuur beslist om het toch niet te laten doorgaan, is er een probleem. Daar denken we dus nog over na, over een redelijke manier om dit op te lossen.

Er was een vraag over de annulaties tot september. De Vlaamse Regering heeft een heel belangrijk steuninstrument aangeboden aan de kermissector. In de periode tot 5 april kon men genieten van de forfaitaire hinderpremie van 4000 euro. In de periode van 6 april tot 30 juni kon men gemiddeld gedurende zestig dagen rekenen op de dagpremie van 160 euro, dat betekent nog eens 9600 euro. In totaal is dat 13.600 euro. Ter vergelijking: in Wallonië en Brussel bleef de steun beperkt tot een eenmalige forfaitaire vergoeding van 5000 euro of 4000 euro. Vlaanderen heeft dus vanaf dag 1 zijn hart getoond voor de foorreizigers. De foorreizigers kunnen ook een beroep doen op federale maatregelen zoals het overbruggingsrecht en tijdelijke werkloosheid als ze personeel in dienst hebben. In de kermissector komt dat evenwel minder vaak voor.

Net zoals bij de andere sectoren is het wel normaal dat vanaf het moment dat de Nationale Veiligheidsraad de economische activiteiten opnieuw toelaat, de steun-maatregel wordt herbekeken. Het is dus logisch dat ook de hinderpremie voor de kermissector stopt.

Ik geef u nog een argument waarom het voor mij niet onlogisch is om de stopzetting pas op 1 augustus te laten ingaan voor de kermissector. Dat is het feit dat de Nationale Veiligheidsraad bij de voorlaatste beslissing eigenlijk had voorzien om de kermissen op 1 augustus 2020 op te starten. Gemeenten hebben zich ook op die datum ingesteld. Het lijkt me daarom billijk om een overgangsperiode te voorzien, want het is pas op de laatste vergadering van de Veiligheidsraad beslist dat het 1 juli zou worden. Er zou dus een systeem gemaakt kunnen worden waarbij de hinderpremie nog verkregen kan worden, mits het voorleggen van een attest van de gemeente dat de kermis waarop men normalerwijze aanwezig zou zijn, niet doorgaat. Dat zou dan natuurlijk enkel gelden voor de maand juli. We zijn nu aan het bekijken of het mogelijk is om dat op deze manier te regelen voor de kermissen.

Dan het protocol. De vier kermisbonden hebben hun protocol aan mij persoonlijk voorgesteld tijdens een vergadering op mijn kabinet. Hierin stellen ze een aantal veiligheidsmaatregelen voor om de kermissen coronaproof te organiseren. Ze doen een aantal voorstellen in functie van de verschillende attracties. Ze hebben dat, collega Vandenhove, zeer goed aangepakt. Ze zijn echt 'niet vies' van veiligheidsmaatregelen. Ik sta heel positief tegenover het protocol dat ze uitgewerkt hebben en heb hen tijdens ons gesprek nog wat suggesties aangereikt.

U stelde ook een vraag over het overleg met de sector. Ik heb diverse keren overleg gehad met de sector. De voorbije maanden lag de focus volledig op de beheersing van de crisis. Vanaf 1 juli kunnen we ons nu focussen op de begeleiding van de kermissector bij de heropstart. We onderhouden heel veel contacten met de foorreizigers en hun bonden. Er heeft ook al een thematische overlegtafel kermissen plaatsgevonden op mijn kabinet, waarbij ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) betrokken werden. Uiteraard staat VLAIO met zijn instrumenten ter beschikking van de kermissector, ook na de heropstart.

Dan kom ik tot de vragen over de terrascapaciteit in de horeca. De lokale besturen zijn het best geplaatst om te beslissen hoe de belangen van de foorkramers en de horeca verzoend kunnen worden. De situatie is ook zeer verschillend in elke gemeente, zowel qua inrichting van het openbaar domein als qua duurtijd van de kermissen. Ik heb gisteren trouwens in mijn eigen stad, Torhout, vastgesteld dat men vanaf de eerste dag dat dat mocht, de markten weer in volle omvang heeft laten doorgaan. Dat gebeurde in kermisopstelling, wat inhoudt dat alle ruimte die voor kermissen gebruikt wordt, nu gebruikt wordt om de markt in te richten. Dat kan dus ook een impact hebben op de kermissen, maar het behoort tot de autonomie van de lokale besturen om iedereen daar met elkaar te proberen te verzoenen.

Dan kom ik bij de veiligheidsmatrix en bij de vragen van collega De Vreese. Foorkramers mogen vanaf 1 juli hun activiteiten hervatten mits voorafgaande toestemming van de lokale overheden en mits naleving van de voorwaarden zoals vastgelegd in het ministerieel besluit. Kermissen vallen dus niet onder evenementen, waarop de eventmatrix van toepassing is. Dat zijn dus twee verschillende zaken.

Dan kom ik tot de vragen over de evenementensector, die uiteraard wel onder die matrix valt. De Nationale Veiligheidsraad heeft nu al heel wat zaken mogelijk gemaakt. Collega De Vreese, u somde al op wat er allemaal kan. Ook grotere events in permanente infrastructuur, bijvoorbeeld een voetbalstadion, kunnen doorgaan indien er samen met een viroloog, de lokale overheid en de bevoegde minister een protocol opgesteld wordt en toestemming gegeven wordt.

Om de veilige opstart van deze sector te stimuleren, werd samen met de Alliantie van Belgische Eventfederaties, EventFlanders, het Expertisecentrum Publieke Impact van Karel de Grote Hogeschool en Toerisme Vlaanderen en collega Zuhail Demir een instrument opgesteld, dat sinds 1 juli online staat.

De bedoeling van dat model is om ervoor te zorgen dat organisatoren en lokale besturen een inschatting kunnen maken van het covidrisico van een evenement. Daarnaast is er een protocol en gids om organisatoren te helpen bij het organiseren van een veilig event. Finaal ligt de beslissing om een vergunning toe te kennen natuurlijk wel bij de lokale overheid, als er een vergunning moet zijn, want niet alles moet worden vergund.

Collega De Vreese, we bekijken hoe we die veilige opstart kunnen ondersteunen. Er is voorbereidend werk gebeurd binnen de administratie. We zoeken naar een financieringsmechanisme gekoppeld aan een verzekeringsmechanisme voor het geval dat evenementen ten gevolge van bijvoorbeeld een nieuwe uitbraak van COVID-19 geannuleerd zouden worden. Nu er perspectief is gegeven vanuit de

Nationale Veiligheidsraad, steken we daar een tandje bij. Ik hoop morgen op de ministerraad ook al een eerste discussie te hebben over een voorstel dat we opgesteld hebben. Maar als we zelf middelen ter beschikking stellen, moeten we een goed evenwicht vinden. Wie draagt het risico? Ik begrijp dat iemand die een event organiseert en plots geconfronteerd wordt met nieuwe maatregelen, zegt dat hij heel veel geld kwijt is en zich daar op een of andere manier tegen wil verzekeren. Anderzijds moet de overheid ook zorgen – het is belastinggeld – dat als we iets doen zoals een terugvorderbaar voorschot, dat er geen massale faillissementen zijn na het event en we al ons geld kwijt zijn. Daar moeten we een evenwicht in zoeken, daar hoop ik morgen het eerste inhoudelijke gesprek over te hebben. Er is wel de vaste wil bij alle leden van de regering om iets te doen om de opstart te kunnen garanderen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, bedankt voor uw uitgebreide antwoord. Ik vind het heel positief dat u reeds denkt aan de overgangperiode van 1 juli tot 1 augustus. Het zijn de gemeenten die uiteindelijk moeten beslissen, maar goed dat de gemeenten die autonomie hebben. Na 1 augustus moeten we ook kijken naar de aangelegenheid van de terrassen – ik neem aan dat u dat ook zult doen. U hebt ook gemeentelijke ervaring, u weet perfect dat het plaatsen van terrassen en kermissen in normale periodes al niet zo evident is en soms aanleiding geeft tot problemen, ik neem aan dat dat nu nog meer het geval zal zijn.

Uiteindelijk zijn de gemeenten de dupe van de hele situatie. Zij proberen het beste te doen voor de horeca en voor de foorreizigers en de andere middenstanders, maar nu worden ze met een situatie geconfronteerd waarbij de belangen van die middenstanders voor een stukje tegengesteld zouden kunnen worden. In die zin zou er naar de toekomst toe toch wel beter rekening mee gehouden worden. Ik heb ook aan minister Somers gevraagd dat hij eventueel toch nog tussenkomt in die aangelegenheid om hier en daar bepaalde regels uit te vaardigen, voor zover het kan, om bepaalde dingen volgens een vast stramien te laten verlopen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Bedankt voor het antwoord, minister. Morgen dus op de ministerraad de eerste voorbereidende gesprekken. Ik had mijn vraag een beetje aangepast, omdat er ondertussen al een duidelijk perspectief geboden wordt aan een heel deel van de evenementensector, maar er zijn toch nog wat vragen over het perspectief dat men kan bieden aan de beurzen. En wordt er nog bijgestuurd in de beslissing over de cateraars of niet? Neemt u dat ook zelf mee op? Bent u nog in overleg met de evenementensector? Die wilde nog in dialoog gaan over de catering, want die is slechts beperkt tot vijftig personen en zij vinden dat een onlogische maatregel. Wat denkt u daar zelf van?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Het is duidelijk dat de eventsector in zak en as gezeten heeft, dat is nog een understatement. Dat zij als eerste de gevolgen zouden voelen, was duidelijk. Dat ze ook als laatste opnieuw volledig zouden kunnen opstarten, was ook al duidelijk. Nu hebben ze de go gekregen om bepaalde activiteiten weer op te starten, dat is ook de reden waarom ik een vraag teruggetrokken heb. Dat betekent niet dat, in vergelijking met de andere sectoren, een directe opstart van de ene op de andere dag zo evident is.

Daarom wil ik er net als de heer Vandenhove voor pleiten om de lokale autonomie maximaal te laten spelen en de lokale besturen op te roepen om de versoepelingen maximaal te gebruiken om kermissen en evenementen te laten plaatsvinden. Ik heb vorige week zelf een delegatie van de foorreizigers ontvangen. In onze stad

zullen wij alvast het voorbeeld stellen om zoveel mogelijk kermissen te laten plaatsvinden zodat die sector op een veilige manier opnieuw kan opstarten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb nog een paar aanvullende opmerkingen.

Mevrouw De Vreese, ik ben uiteraard bereid om de kaart te trekken van cateraars enzovoort maar ik ben geen lid van de Nationale Veiligheidsraad, en het is daar dat het akkoord gesloten is. Ik probeer respect te hebben voor de beslissingen van de Veiligheidsraad en daar zo goed mogelijk mee om te gaan, al lijken sommige zaken niet logisch. Zo had ik heel veel moeite met het onderscheid tussen publiek en privé, maar privé zal men sneller knuffelen, waardoor het risico op besmetting groter is, zeker in grotere groepen. Is dat zo, is dat niet zo? Dat is de beslissing van de Veiligheidsraad.

In de notulen van de vergadering van de Veiligheidsraad staat dat men voor 15 juli perspectief wil geven voor september. Als dat gebeurt, creëert men opnieuw perspectief en dat was ook voor de evenementen heel belangrijk. Ik hoop dat dat zo zal zijn, ook voor de beurzen.

Wat dat betreft, zijn we al heel ver geraakt door aan de kar te trekken. Zo gaan de markten opnieuw volledig open; het stond niet in de sterren geschreven dat dat zou lukken. Wanneer men echter nog altijd onder die zware beperkingen moet werken, dan begrijp ik echt heel goed dat dat er zwaar inhakt. Het antwoord op uw vraag is eigenlijk simpelweg: ja, we trekken mee aan de kar.

Mijnheer Vandenhove, u was eigenlijk blij met het feit dat we nadenken over een overgangsmaatregel. Ik kan u daar nog geen volledige garantie over geven omdat er ook een tweede compensatiepremie is. We zijn nog aan het zoeken hoe we dat op een correcte manier kunnen doen.

Mijnheer Vanryckeghem, het is zeer goed dat gemeenten met kermisbonden afspreken hoe de kermissen goed te organiseren. Ik heb aan onze administratie gevraagd om gemeenten actief aan te spreken. Een kermis is iets heel bijzonders, mensen gaan er graag naartoe, maar het moet veilig en goed georganiseerd zijn. Ik heb al in het parlement gezegd dat het seizoen van de kermissen in oktober voorbij is. Die mensen zijn het gewoon om in de winter zonder inkomen te zitten maar niet om een volledig seizoen in het water te zien vallen. We zullen dus proberen om nog iets te doen voor wat de organisatie betreft.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp-a): Minister, dank u voor uw antwoord. Op hoop van zegen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maike De Vreese (N-VA): Minister, ik heb alle begrip voor de moeilijke situatie, ons land zit ingewikkeld in elkaar. In Vlaanderen kunnen we wel degelijk aan de kar trekken, dat heeft de Vlaamse Regering bewezen. De beste ondersteuningsmaatregel zou natuurlijk zijn dat de eventensector opnieuw kan opstarten, maar jammer genoeg is het virus nog altijd aanwezig en is er nog altijd een gezondheidsrisico waar we rekening mee moeten houden. Wanneer er immers een tweede golf komt, dan zijn we weer bij af. Sommige sectoren hebben dus al een mooi perspectief, andere wachten nog af. Ik kijk uit naar de volgende steunmaatregel voor deze sector.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het jobverlies bij olieraffinaderij Gunvor en mogelijke gevaren voor de sector in het algemeen

– 2873 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Op 23 juni maakte grondstoffenhandelaar Gunvor bekend dat 230 van de 273 banen in de Antwerpse haven geschrapt worden. De reden hiervoor is tweeledig. Enerzijds deed de coronapandemie de vraag naar olieproducten zwaar terugvallen. Wachten tot deze vraag stabiliseert zou weinig zoden aan de dijk zetten door de wereldwijd aangelegde voorraad. Anderzijds kampt de olieraffinaderij met een tekort aan grondstoffen. Het productieproces bestaat erin om hoofdzakelijk ruwe olie met een medium gehalte aan zwavel te verwerken, maar die wordt steeds schaarser en steeds duurder.

De coronacrisis heeft ook hard toegeslagen in deze onderneming: eind mei werd de raffinaderij wel stilgelegd voor gepland onderhoud, maar de resultaten waren positief. Nu worden er dus massaal banen geschrapt.

We uiten onze bezorgdheid over de schaarse grondstoffen die noodzakelijk zijn voor het voortbestaan van niet alleen Gunvor, maar ook andere bedrijven in onze havens.

Deelt u de bezorgdheid over het banenverlies ten gevolge van een dalende vraag naar olieproducten en een schaarste aan grondstoffen? Hebt u zicht op hoeveel banen in deze branche mogelijk op het spel staan?

Hebt u zicht op de schaarste van grondstoffen gebruikt in de olieraffinaderijen, cruciaal om de werkzaamheden uit te voeren? Hebt u signalen ontvangen van grondstoffenhandelaars over schaarste en een dalende vraag in deze branche?

Kan de Vlaamse overheid maatregelen nemen om de schaarste van deze grondstoffen op te vangen en op deze manier meer faillissementen en bijkomend banenverlies te voorkomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: *(Er klinkt een brandalarm op de achtergrond)*

Collega's, het brandalarm wordt getest bij ons in het gebouw. Ik blijf gewoon doorwerken, maar als jullie rare geluiden horen, dan is dat het alarm dat hier nogal fors huis aan het houden is. Ook dat nog.

Collega Malfroot, net zoals iedereen heb ik de intentie tot sluiting van de raffinaderij van de Gunvorgroep in de Antwerpse haven via het persbericht vernomen.

Het bedrijf heeft de ondernemingsraad ingelicht over het voornemen tot collectief ontslag, wat een impact zou kunnen hebben op 230 medewerkers. Uiteraard is dat een banenverlies dat te betreuren valt. Zeker voor dit bedrijf, dat het al enkele keren heel moeilijk heeft gehad, zal dit hard aankomen, omdat de medewerkers de laatste jaren toch heel veel inspanningen geleverd hebben om hun installatie performanter te maken.

De wereldwijde petroleumsector heeft het momenteel zeer moeilijk doordat de coronacrisis de vraag naar brandstoffen heeft doen kelderen, maar u mag volgens

mij niet concluderen dat er voor de hele raffinagesector wereldwijd een effect van schaarste aan grondstoffen speelt; schaarste speelt slechts voor bepaalde types ruwe olie, om geopolitieke redenen. Daar bent u dus wat te pessimistisch.

Naast Gunvor hebben we nog twee veel grotere raffinaderijen in Antwerpen. Door het feit dat die veel geïnvesteerd hebben de voorbije jaren, zijn ze flexibeler en internationaal weerbaarder. Vorig jaar is er bijvoorbeeld een delayed coking unit (DCU) in dienst genomen, een investering van een half miljard, net omwille van meer flexibiliteit op het vlak van grondstoffen en eindproducten. Het feit dat er grote investeringen plaatsvonden in onze Antwerpse raffinaderijen, is geen toeval, maar ook het gevolg van een jarenlang opgebouwd beleid.

Op uw tweede en derde vraag heb ik al een beetje geantwoord in het eerste deel van mijn antwoord. De grondstoffen die gebruikt worden in de diverse raffinaderijen, zijn uiteenlopend en ook hun prijs varieert. Raffinaderijen hebben een bepaalde procesarchitectuur die hun een graad van flexibiliteit geeft tegenover de soorten ruwe aardolie – met verschillen in viscositeit, zwavelgehalte enzovoort – en om naar bepaalde eindproducten te sturen. Een hogere flexibiliteit vraagt meer investeringen en soms ook een duurdere operatie, maar die kun je terugverdienen, als je er goedkopere ruwe olie mee kunt verwerken en/of waardevollere eindproducten mee kunt maken.

De Gunvorinstallatie heeft een lage flexibiliteit en zat in de tang doordat haar type grondstof, olie met medium dichtheid en een hoger zwavelgehalte, minder goedkoop was geworden om geopolitieke redenen, met de situatie in Iran en de positie van Rusland en Saoedi-Arabië als voornaamste redenen. Dat speelde trouwens al voor de coronacrisis. In de plaats was het aanbod van zwavelarmere ruwe olie op de wereldmarkt wel gestegen.

Dat gebrek aan flexibiliteit kun je niet op korte termijn oplossen. De kosten die het bedrijf de afgelopen jaren heeft gedaan, waren eigenlijk niet daarvoor bestemd. Dat maakt het nu extra kwetsbaar.

Ik denk dat de focus op schaarste van grondstoffen in uw vraagstelling eigenlijk maar een deel van het verhaal is. Zoals het bedrijf ook zelf toelichtte, zijn er heel wat meer factoren die een doorslaggevende rol spelen: de dalende vraag naar producten, de grote internationale concurrentie door overcapaciteit, kosten als de CO₂-prijs enzovoort. Gunvor is ook niet verticaal geïntegreerd. Dat betekent dat ze geen eigen chemische installaties hebben die kunnen profiteren van goedkopere raffinageproducten. Als de olieprijs inzakt, zijn ze dus extra hard de speelbal van de markt.

De Vlaamse overheid kan uiteraard niet optreden op de wereldmarkt van grondstoffen of olieproducten. Vlaanderen is geen eigenaar van raffinaderijen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Venezuela of Iran. Zoals ik al probeerde uit te leggen, gaat de kwestie ook breder dan de grondstoffenschaarste. Wat we wel kunnen doen, is bedrijven stimuleren en financieel ondersteunen tot het innoveren van hun activiteiten, zoals het kunnen omgaan met meerdere soorten van evoluties. We moeten ze helpen om weerbaar te worden en te blijven. Iemand heel belangrijk heeft gezegd: de kunst van het leven is zich zo goed en zo soepel mogelijk te kunnen aanpassen aan wijzigende omstandigheden. Dat is in een bedrijfscontext ook heel belangrijk.

Ik heb vorige week in de commissie al toegelicht dat de enige weg om voldoende grote vooruitgang te kunnen boeken richting 2050 innovatie is, rekening houdend met sociale en economische pijlers. Uiteraard zijn er al een aantal belangrijke initiatieven aan de gang waarin de Vlaamse overheid, ook vanuit mijn bevoegdheden, een rol kan spelen. Ik geef enkele voorbeelden. Er is het CO₂-backbone-initiatief in het Antwerpse havengebied of het Moonshotprogramma en

de contextanalyse daarvoor, zoals ik vorige week uitgebreid heb toegelicht in deze commissie. Wat is dat CO₂-backbone-initiatief? In de Antwerpse haven zijn een aantal belangrijke spelers bezig met de voorbereiding van een pijpleiding om de CO₂ van de grote emissiepunten op te vangen en te verzamelen, zodat dit ofwel ter plaatse kan worden omgezet naar methanol als nieuwe grondstof, ofwel kan worden afgevoerd naar een ondergrondse berging. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) begeleidt dat mee als een CEF-project (Connecting Europe Facility). Dat zijn dus heel innovatieve zaken, waardoor de sector ook vitaal kan blijven.

De voorzitter: Het is een leerrijke commissie vandaag: van kermissen tot geopolitiek, CO₂-backbone en zo meer.

Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik heb heel veel technische uitleg gekregen en ik begrijp dat het probleem zich nog niet stelt voor de hele sector, maar dat het probleem zich enkel stelt bij het bedrijf dat hier ter sprake is gekomen. Mits de nodige steun voor innovatie kan de sector er best bovenop komen. Minister, ik dank u voor deze informatie en ik ben blij dat we niet hoeven te panikeren voor de hele sector.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de complementariteit van de Vlaamse en federale coronasteunmaatregelen – 2661 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, sinds het begin van de coronacrisis werden er talrijke economische steunmaatregelen geïmplementeerd om ervoor te zorgen dat ondernemingen zoveel mogelijk het hoofd boven water kunnen houden. Ook op federaal niveau werden er initiatieven gelanceerd op het vlak van uitstel en een bankendeal voor twaalf maanden. Er werden onlangs nieuwe onderhandelingen gevoerd met de banken. Een van de elementen daarin is dat kmo's garanties kunnen krijgen voor leningen met een langere looptijd. Men spreekt zelfs over een termijn tot drie jaar. Aanvankelijk konden alleen leningen met een looptijd van maximaal één jaar op garanties rekenen. Omdat de lockdown veel langer heeft geduurd dan iemand kon voorspellen, kan ik heel goed begrijpen dat die twaalf maanden geen oplossing zijn voor sommige ondernemingen.

Anderzijds hebt u zelf, minister, altijd gezegd dat het belangrijk is dat de instrumenten die Vlaanderen aanbiedt aan de ondernemingen, aanvullend zijn op de federale waarborgen. U hebt ook altijd gezegd: alles onder de twaalf maanden is federaal, alles boven de twaalf maanden Vlaams. Dat hebt u duidelijk gesteld. Er lopen nu echter onderhandelingen, of ze zijn misschien al afgerond, over de bankendeal op federaal niveau.

Ik heb hierover de volgende vragen. Hoe staat u tegenover deze federale maatregel voor kmo's? Is hierover overleg geweest met u?

Welke maatregelen zult u nog nemen om te zorgen dat er geen concurrentie bestaat tussen de maatregelen op de verschillende niveaus?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Gryffroy. De federale maatregel voor de waarborging van bankkredieten kan de kmo's helpen die liquiditeitsnood hebben, zowel op korte als middellange termijn, en hun de mogelijkheid geven om de crisis te overbruggen. Voor sommige kmo's zal de nood aan extra cash immers langer dan 12 maanden duren en zullen er dus kredieten nodig zijn met een langere looptijd dan 12 maanden. Daarom is de verlenging van de waarborgregeling tot maximaal 36 maanden eigenlijk een positieve maatregel. Hij werd ook enthousiast verwelkomd door de ondernemersorganisaties.

Daarnaast kunnen kmo's en grote ondernemingen voor langeretermijnfinanciering of voor leasing gebruikmaken van de Vlaamse waarborgregeling om zich verder te financieren. Ook kunnen ze complementair gebruikmaken van de Vlaamse crisiswaarborg voor onder andere de verlenging van bestaande kredieten of de financiering van wedersamenstelling van bedrijfskapitaal voor facturen tot maximaal twaalf maanden.

Een onderneming moet, zoals u weet, niet alleen over cash kunnen beschikken maar moet ook over een financiële structuur beschikken die haar kredietwaardig maakt. Vele oplossingen zullen een gemengd karakter hebben en verschillende financiële instrumenten nodig hebben. We verwachten van de banken dat zij voor elke klant een aangepast voorstel uitwerken en daarvoor samenwerken met de federale overheid en met de gewestelijke overheden, die daarvoor complementair hun instrumenten inzetten.

Er werden hierover inderdaad interministeriële conferenties (IMC's) gehouden, collega Gryffroy, met de verschillende regionale en federale ministers van Economie en Financiën. Ook Vlaams minister Matthias Diependaele was daar dus aanwezig. We hebben daar ideeën over de plannen voor maatregelen toegelicht. Ik heb altijd de bekommernis overgebracht dat er een optimale complementariteit bewerkstelligd moest worden, in de eerste plaats in het belang van de ondernemers. De manier waarop die ondersteuning georganiseerd is, mag voor hen geen doolhof worden.

Om die complementariteit tussen de federale en Vlaamse waarborgen te garanderen en de concurrentie uit te sluiten, werden een aantal maatregelen getroffen. Zo werd onder de voorwaarden voor gebruik van de specifieke coronacrisiswaarborg als bijkomende voorwaarde opgenomen dat de Vlaamse waarborg niet cumuleerbaar is met de federale maatregel. Daarnaast werd met de banken naar aanleiding van de federale maatregel een specifiek charter opgemaakt tussen de individuele banken en PMV/z-Waarborgen (ParticipatieMaatschappij Vlaanderen). Daarin wordt verklaard dat voor de nieuwe toegestane financieringsovereenkomsten en andere verrichtingen die voldoen aan de voorwaarden voor de federale maatregelen, geen gebruik gemaakt zal worden van de toegekende waarborgcontingenten onder de oproepen 26, 30 en 31 noch van de toekomstige oproepen van de Vlaamse waarborgregeling. Dit charter kan aangepast worden aan de evolutie van de maatregelen die getroffen worden en de voorwaarden die daarbij zullen gelden. We hebben dus met de banken daarover zeer heldere en goede afspraken gemaakt.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik zal proberen het in mensentaal uit te leggen. Ik heb begrepen dat het probleem is dat er nu een onderscheid gemaakt wordt tussen cash – hoofdzakelijk op federaal niveau – en alles wat te maken heeft met financiering – regionaal niveau. Voor een gemiddelde ondernemer zal het al moeilijk zijn om dat uit elkaar te halen. Hij zal dan, zoals u zegt, gaan onderhandelen met de bank. De bank zal hem een pakket van maatregelen voorstellen binnen de

kredietlijn. Dat kan deels gaan om cash, bijvoorbeeld in de vorm van een kas-krediet. Maar de ondernemer kan zich ook richten tot de overheid voor een waarborg. Dan is hij volgens mij afhankelijk van de bank om er zeker van te zijn dat de juiste tool gebruikt wordt, namelijk federale maatregelen voor de cashproblematiek en regionale voor de investeringsproblematiek. Het gaat dus om twee zaken die ook afgedekt kunnen worden door PMV/z.

Maar vreest u niet dat dat voor een ondernemer toch moeilijk wordt om daar het onderscheid te maken bij welke bank hij dan zal gaan en dat hij dan te afhankelijk zal zijn van die bank? U zegt zelf dat het niet cumuleerbaar mag zijn, maar je hebt geen vat op wat er achter een bankloket gebeurt door de bank zelf. Ik vrees dat de ondernemer op een bepaald moment het bos door de bomen niet meer zal zien en dat we daardoor misschien een aantal kansen zullen missen. Of zie ik dat verkeerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gryffroy, het was heel mooi om u bezig te horen, want u maakt nu net dezelfde opmerkingen als de opmerkingen die ik gemaakt heb. We zaten eigenlijk in een situatie waar ook door de ondernemersorganisaties heel fel aangedrongen is om die federale maatregelen uit te breiden naar 36 maanden. Men zei dat 12 maanden niet genoeg was. Ik heb vaak gezegd om te kijken naar de Vlaamse waarborgen, maar dan maakt u het onderscheid tussen liquiditeit en de cashnoden die er zijn – zoals u zelf zegt – en de bedrijfsstructurering. Zodra onderhandeld is om dat ook federaal naar 36 maanden te laten gaan, was er unanieme blijdschap. Niemand ziet daar concurrentie in, dat was ook merkbaar bij de IMC, iedereen ziet daar een complementariteit in en een noodzaak.

Ik kan u niet helemaal ongelijk geven dat er een risico is, maar doordat het via de bank loopt, maakt het het eigenlijk wel eenvoudig voor de ondernemer. PMV maakt immers ook afspraken met de banken, de ondernemer hoeft zich nu fond geen zorgen te maken. Onze waarborgen zijn ook een automatisch systeem, en dat loopt alleen via de banken. De ondernemer moet dus niet naar PMV, bij ons gaat dat ook automatisch. Dat iedereen zo positief gereageerd heeft, heeft er ook voor gezorgd dat ik in staat moet zijn om mijn initiële zorgen – die dezelfde zijn als de uwe – aan de kant te zetten en te zeggen dat het maar moet lopen. Iedereen is nu gelukkig over de manier waarop het opgelost is. Als iedereen gelukkig is, kan ik moeilijk de enige zijn die ongelukkig is. De mensen zijn er ook van overtuigd dat de uitwerking goed georganiseerd is. Maar 'the proof of the pudding', collega Gryffroy, 'is in the eating'. Het is ook altijd goed om de vinger aan de pols te blijven houden.

De voorzitter: Collega Gryffroy, u bent gelukkig?

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ja, want ik eet graag pudding, vanillepudding.

Ik ga bij die bezorgdheid blijven, en ik denk inderdaad dat we de vinger aan de pols moeten houden. De ondernemers zijn vertegenwoordigd geweest door de werkgeversorganisaties en we gaan de vinger aan de pols moeten houden of dat in de praktijk dan ook zo ervaren wordt bij de ondernemers. Mocht dat niet zo zijn, moeten we duidelijkere afspraken maken met ofwel de bank ofwel het loket achter de banken, dat dan contact opneemt met het federale niveau en met het gewest.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse AI Academie
– 2828 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Op 19 juni 2020 besliste de Vlaamse Regering, in het kader van het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie, tot de uitrol van een Vlaamse AI Academie voor het aanbod van opleidingen artificiële intelligentie (AI) vanuit het hoger onderwijs. Dit impliceert dat er een Vlaamse overkoepelende Doctoraatschool AI wordt opgericht en dat er ook een gezamenlijke aanpak tussen de Vlaamse instellingen hoger onderwijs van een aanbod permanente vorming rond AI wordt uitgerold.

We beseffen het allemaal zeer goed, en nog meer door COVID-19: artificiële intelligentie is niet meer weg te slaan uit onze samenleving en zal ongetwijfeld een steeds belangrijkere rol spelen in onze economie, en dus zijn alle investeringen hierin mooi meegenomen.

Welke timing voorziet u voor de uitrol van deze opleiding? Welke concrete doelstellingen hebt u zelf vooropgesteld? Welke resultaten verwacht u van deze AI Academie? Welke rol ziet u weggelegd voor het reeds bestaande Kenniscentrum Data & Maatschappij?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: We hebben wel nog een aantal voorbereidende stappen te zetten. Vlaanderen kan zich daarmee wereldwijd op de kaart zetten, maar tussen droom en daad staan ook een aantal decreten en praktische problemen.

Op dit moment wordt een stuurgroep samengesteld, bestaande uit de Vlaamse universiteiten en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) voor de aanbodzijde, het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) vanuit overheidswege en Voka en UNIZO als vertegenwoordiging van de vraagzijde.

Tijdens het zomerreces zullen er ook vacatures worden uitgeschreven voor verschillende voorziene functies, de profielen zullen worden opgesteld door de stuurgroep.

Parallel zullen de coördinatoren van de twee projectteams, de Doctoraatsschool en Permanente Vorming, een werkprogramma opstellen voor een werkjaar dat voldoet aan de doelstellingen die zijn goedgekeurd binnen het kader van de Vlaamse AI Academie. Zo is er opgenomen dat er 2 langdurige en 25 kortlopende opleidingstrajecten worden uitgerold binnen de Doctoraatsschool en 10 langdurige en 40 kortlopende binnen Permanente Vorming. Dit mag men verwachten tussen nu en het eenjarig bestaan van de Vlaamse AI Academie.

We houden nu dus de besprekingen met de stuurgroep om te kijken binnen welke termijn die opleidingen kunnen worden georganiseerd.

In het najaar staat het in kaart brengen van het aanbod dat al bestaat op de agenda alsook de detectie van de noden van mogelijke afnemers, om zo te verzekeren dat de Vlaamse AI Academie vraaggestuurd werkt. Het is de bedoeling om op de vragen die op het terrein leven een antwoord te bieden. Het zal dus stap voor stap gebeuren.

De algemene doelstelling van de Vlaamse AI Academie is om stimulansen te geven aan zowel de Vlaamse arbeidsmarkt als het onderzoeksveld om artificiële intelligentie te incorporeren door meer AI-geschoolden en dit door middel van meer op maat gemaakte AI-opleidingen aan te bieden. We spelen daarmee in op een belangrijk knelpunt voor de snelle opname van meer AI. Hierop inspelen moet ons helpen om onze goede uitgangspositie te behouden en te versterken.

Wat betekent dit concreet? Concreet zullen de twee projectteams een opleidingsaanbod ontwikkelen voor zowel werknemers als onderzoekers dat vraaggestuurd zal zijn.

Voor de Doctoraatschool zal dat gaan van het openstellen van bestaande AI-opleidingsonderdelen tot het organiseren van een AI summer school en een jaarlijks bootcamp. Ik probeer me voor te stellen hoe een AI-bootcamp eruitziet en wat je dan moet meenemen in je valies. Zoals eerder aangehaald, zullen dat er in het eerste werkjaar 25 kortlopende en 2 langdurige zijn voor de Doctoraatschool. Puddingpoeder zullen we meenemen, mijnheer Gryffroy, want ook hier is 'the proof of the pudding' 'in the eating'.

Binnen Permanente Vorming zal dat gaan van bootcamps, flexibele modules tot de creatie van postgraduatenvan master-na-masteropleidingen (manama's). De richtcijfers nemen, naarmate de tijd vordert en de betrokken organisaties beter ingewerkt geraken, in aantallen toe.

Daarnaast is expliciet in de werking van de Vlaamse AI Academie opgenomen dat er naar synergieën zal worden gezocht tussen de twee projectgroepen. Zo zal er een inhoudelijke adviesraad worden opgericht die zowel de Doctoraatschool als Permanente Vorming richting zal geven op het vlak van noden. Wanneer relevant zullen er gezamenlijke evenementen worden opgezet zoals een meet-and-greet tussen alumni van de Vlaamse AI Academie en bedrijven en openbare besturen.

Het Kenniscentrum Data & Maatschappij is naast de Vlaamse AI Academie een ander belangrijk onderdeel binnen de flankerende maatregelen van het Vlaamse beleidsplan AI. Dat kenniscentrum heeft als opdracht om praktische richtsnoeren te ontwikkelen voor Vlaamse bedrijven. Bij het ontwikkelen van trajecten van de AI-academie zal materiaal van het centrum gebruikt worden. Wanneer er trajecten worden ontwikkeld die volledig toegewijd zijn aan de uitdaging om AI ethisch en correct in te zetten, zal er vanzelfsprekend om betrokkenheid van het Kenniscentrum Data & Maatschappij gevraagd worden.

Dus: 'work in progress', maar heel veel perspectief.

De voorzitter: Mijnheer Gryffroy, wat neemt u mee in uw valies op bootcamp?

Andries Gryffroy (N-VA): Chocoladepudding.

Ik ben vooral geïnteresseerd in het laatste deel over het Kenniscentrum Data & Maatschappij in de discussie over de ethische kwesties. Wanneer men een dergelijke academie opricht, kan ik me wel voorstellen dat de wisselwerking van twee kanten kan komen, wat ook lerend kan zijn voor het kenniscentrum, wanneer het kenniscentrum ook input kan geven aan de academie.

Ik vraag me af of er dan inderdaad in een structurele samenwerking is voorzien tussen deze academie en het kenniscentrum.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voor onze fractie is de uitrol van het beleidsplan AI ook een grote prioriteit voor de komende jaren. U hebt het gehad

over de stuurgroep. Ik had daar een vraagje over, maar u hebt ze eigenlijk al beantwoord.

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) heeft er in een advies van 2018 al op gewezen dat de budgetten voor de verschillende AI-projecten eigenlijk bijgestuurd zullen moeten worden naarmate de realisatie ervan vordert. Ik vroeg me af of er binnen de stuurgroep al enige duidelijkheid over is of de toegewezen budgetten – voor die academie is dat iets van een 700.000 euro, dacht ik – voldoende zullen zijn dan wel of er nog bijsturing nodig is.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gryffroy, het is effectief zo dat de vragen opgenomen kunnen worden door het kenniscentrum. Het is ook hun opdracht om in te spelen op de concrete noden die zich stellen, dus die wisselwerking is er zeker.

Collega Vande Reyde, er zijn praktische afspraken gemaakt rond de budgetten. Het gaat om 1 miljoen euro per jaar voor de AI Academie. Die is nu nog maar opgestart, dus jullie zijn er heel snel bij met jullie vragen – wat natuurlijk goed is, want het is een belangrijk dossier –, maar het is echt te vroeg om nu al over bijstellingen te spreken. Het budget ligt nu vast, maar als het nodig is om bij te sturen, dan gaan we dat ook doen, want voor mij is het heel belangrijk dat de academie dit jaar operationeel wordt.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb geen slotopmerking, maar wel dit nog: minister, u spreekt van 1 miljoen euro, maar op de website van EWI dacht ik 795.000 euro gezien te hebben.

De voorzitter: Het gaat om een afronding, hé. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Andries Gryffroy (N-VA): Gaat het om 795.000 euro?

Minister Hilde Crevits: Die 750.000 euro is de subsidie voor het kenniscentrum. Die 1 miljoen euro is voor de academie. Zo is het mij toch gemeld.

Andries Gryffroy (N-VA): Neen, op de website van EWI staat dat er 795.000 euro is toegekend aan de Vlaamse AI Academie

Minister Hilde Crevits: Dan moeten we dat bekijken. Ik heb hier andere cijfers doorgekregen. Maar het varieert dus tussen 750.000 en 1 miljoen euro en wat mij betreft mag het voor de Academie 1 miljoen euro zijn. *(Gelach)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het dalende inkomen van zelfstandigen
– 2830 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over maatregelen inzake de dalende inkomsten van kmo's
– 2866 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Uit een recent krantenartikel is gebleken dat het gemiddeld inkomen van zelfstandigen tussen 2018 en 2019 met 2 procent is gedaald, een percentage dat nog geen rekening houdt met de impact van de coronacrisis. Het is geen geheim dat zelfstandigen en kmo's nog altijd de grootste werkgever van het land en dus de ruggengraat van onze economie zijn. Om ervoor te zorgen dat velen onder hen tijdens de coronacrisis toch het hoofd boven water kunnen houden, werden en worden er zowel Vlaams als federaal tal van steunmaatregelen genomen.

Maar de daling van het gemiddelde inkomen van zelfstandigen, zoals aangehaald in de media, staat los van deze coronacrisis. En de genomen maatregelen lossen het structurele probleem dat er blijkbaar is, dus niet op. De coronacrisis zal het dalende gemiddelde inkomen mogelijk enkel maar versterken. Er wordt namelijk gevreesd dat de maatregelen in het kader van de coronacrisis niet zullen volstaan. Er zijn andere structurele maatregelen nodig om deze dalende lijn van het gemiddelde inkomen om te buigen, ook al bevinden de meeste hefbomen hiervoor zich op het federale niveau. Dan rijst de vraag wat we in Vlaanderen nog meer of anders kunnen doen.

Minister, wat is uw reactie op de conclusie dat het inkomen van zelfstandigen systematisch daalt? Welke mogelijkheden ziet u binnen de Vlaamse bevoegdheden om het tij te keren? Op welke manier kunt u zorgen voor monitoring en opvolging van dit probleem?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Uit cijfers van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) blijkt dat het gemiddelde inkomen van zelfstandigen tussen 2018 en 2019 met 2 procent gedaald is. In 2019 verdiende een zelfstandige gemiddeld een kleine 22.000 euro per jaar, een daling van iets meer dan 2 procent ten opzichte van 2018. In vergelijking met 2017 gaat het om een daling van meer dan 5 procent.

Zelfs zonder de coronacrisis zag het er niet altijd rooskleurig uit voor vele Vlaamse ondernemers, en dat ondanks de vele inspanningen die u doet voor onze talrijke kmo's. Zo denk ik bijvoorbeeld aan investeringen in e-commerce met de campagne 'Het internet. Ook uw zaak.' om ondernemers bij te staan in hun stappen binnen het e-commerceverhaal en hun mogelijke evolutie naar fygitale winkels. Andere voorbeelden zijn het verder versterken van de kmo-portefeuille door enkele opleidingen te schrappen, de uitbreiding van de win-winlening zodat vrienden en familie gestimuleerd worden om mee te investeren in onze Vlaamse kmo's.

Minister, hoe schat u deze nieuwe cijfers in? Op welke manier denkt u daarop in te spelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: U verwijst beiden naar cijfers van het RSVZ, die een daling van 2 procent in het gemiddelde inkomen van zelfstandigen aantonen tussen 2018 en 2019. Uit het jaarverslag 2019 blijkt dat het RSVZ met het gemiddelde inkomen 2019 voor zelfstandigen verwijst naar het gemiddelde referte-inkomen voor 2016. Zij gebruiken die cijfers om de voorlopige sociale bijdragen voor zelfstandigen voor het jaar 2019 te berekenen. Dat kon natuurlijk niet afgeleid worden uit het krantenartikel. Dat betekent dat het definitieve inkomen pas na enkele jaren bekend is. Daarom gebruikt het RSVZ het historische inkomen van drie jaar vroeger. Het berekent daar voorlopige bijdragen op die dan later gecorrigeerd worden, eenmaal de FOD Financiën de definitieve gegevens bezorgt aan het RSVZ. Op basis van deze cijfers kunnen we dus eigenlijk geen uitspraken doen over de reële inkomsten van zelfstandigen na 2016.

Uw vragen gaan eigenlijk over de daling van het gemiddelde netto-inkomen van 2016 ten opzichte van 2015. Ik weet niet of het nuttig is om daar nu een lange discussie over te houden. We weten immers nog niet of er een structurele daling is. Het netto-inkomen had net vijf jaar – van 2010 tot 2014 – van onafgebroken stijging achter de rug, alvorens in de refertejaren 2015 en 2016 een beetje terug te vallen.

Tweede belangrijke kanttekening is dat de daling van de cijfers gelijkloopt met een sterke stijging in het aantal startende zelfstandigen in dezelfde jaren. Sinds 2015 zijn er meer dan 100.000 starters in België. Die starters hebben nog geen historisch inkomen als zelfstandige. Zij betalen daarom tijdens de eerste drie jaar voorlopige bijdragen die berekend worden op een theoretisch en relatief laag inkomen. Dat beïnvloedt natuurlijk ook heel erg de cijfers. Dat is de tweede reden waarom ik toch zou voorstellen om hier nog niet te drastisch op te focussen.

Het recentste kmo-rapport 2019 van Graydon en UNIZO laat zien dat de kmo's de beste score in tien jaar neerzetten qua financiële gezondheid. Dat is wel een opsteker. Hoe dat inkomen in de jaren na 2016 verder geëvolueerd is, kunnen we vandaag nog niet met zekerheid zeggen. Het is niet noodzakelijk slecht nieuws en ik hoop dat jullie begrijpen dat ik wat reserve zet bij de cijfers.

Sociaal statuut, personenbelasting en vennootschapsbelasting zijn federale bevoegdheden. Ook de taxshift bijvoorbeeld is niet meegenomen omdat we met cijfers zitten van 2016. De suggesties zijn zinvol. We moeten zeer zorgzaam omgaan met onze ondernemers. Dat is de reden waarom we hen in de coronacrisis zo fel gesteund hebben. Ook nu zijn we bezig rond het versterken van handelskernen. Collega van Vanryckeghem had het over het digitaal winkelen. Het is echt mijn bedoeling om daar bijkomende inspanningen te leveren. Dat is niet alleen geld geven, maar vaak een context schetsen om goed te kunnen ondernemen. Ik deel de bezorgdheid over de gevolgen van de coronacrisis, maar het uitgangspunt waar jullie beiden naar verwijzen, is niet de ideale maatstaf.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat is een terechte opmerking, minister. Dat ik daar zelf niet aan gedacht heb!

Er blijft een lastig punt, dat al langer aangekaart is: men moet werken met cijfers van drie jaar terug. Dat is natuurlijk geen Vlaamse bevoegdheid, dat weet ik, dat is inderdaad een federale beslissing. Ook voor starters is dat soms heel vervelend. Ze denken dat ze maar het minimum moeten betalen, maar drie jaar later krijgen ze een veel hogere afrekening en komen ze soms tijdelijk in de problemen. Eigenlijk zouden we kunnen denken dat we de impact van de coronacrisis pas gaan zien in 2023.

Oké, we gaan de discussie hier sluiten, het is nu eenmaal geen Vlaamse bevoegdheid. Maar het blijft een pijnlijk punt inzake data, artificiële intelligentie en algoritmes. Eigenlijk kennen we het inkomen van de ondernemers maar exact drie jaar later. Dat moet sneller kunnen, dat moet op één jaar kunnen. Daar moeten we aan werken op het federale niveau. Het is een terechte opmerking, minister.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Voorzitter, ik volg de redenering van de heer Gryffroy en ik dank u voor uw antwoord, minister. ik hoop dat we daarover in de volgende weken en maanden kunnen samen zitten met organisaties zoals UNIZO en Voka. Misschien kunnen we na het zomerreces eens een hoorzitting organiseren met de voorzitter van UNIZO en met andere organisaties om een grondig debat in deze commissie te kunnen voeren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik kan alleen maar de spijt delen dat dat drie jaar duurt. Het was wel mijn plicht om het op te merken, natuurlijk.

ik ben ook, nog eens, heel bezorgd over de postcoronatoestand. Het is logisch dat de cijfers van het RSVZ een beetje achterlopen, het is een stuk van de personenbelasting. We kunnen niet alles forceren, we moeten wel de vinger op een snellere manier aan de pols kunnen houden.

ik vind de hoorzitting een goed idee, al heb ik weinig of niets te zeggen over de agenda van de commissie.

Ten opzichte van de beide vraagstellers en eigenlijk ten opzichte van iedereen wil ik nog zeggen dat het laatste kmo-rapport bijzonder positief is. Het zijn de beste cijfers die we hadden in tien jaar. Dus ik ben eigenlijk heel optimistisch, tot corona, maar ik ben bezorgd over post corona.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik ondersteun de vraag van collega Vanryckeghem. Dat lijkt mij een goed idee. We moeten misschien zelfs het RSVZ betrekken bij de hoorzittingen, ook al is het onze bevoegdheid niet. Er zit een discrepantie tussen de belastingen die de zaakvoerder van een bedrijf betaalt gebaseerd op het voorbije jaar en de RSZ, die gebaseerd is op drie jaar geleden. We zien vaak dat de cijfers wel goed zijn. Maar misschien kunnen we die discussie aantrekken vanuit het Vlaams Parlement zodat de sociale zekerheid sneller afgerekend wordt. Dat moet in de toekomst op één jaar kunnen. Dat moet mogelijk zijn. Dat kan misschien tot uiting komen in een hoorzitting. Daarom ondersteun ik mijn collega.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het bevorderen van de verspreiding van kennis en innovatie in de Vlaamse economie – 2898 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mijn vraag gaat over kennisverspreiding. We zijn daar allemaal voorstander van. Het kwam ook een paar keer aan bod tijdens

de bespreking van de beleidsnota. De Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) heeft in haar advies sterk gewezen op het belang van innovatieverspreiding. Blijkbaar scoren we momenteel nog vrij slecht op dat vlak. Ik heb daar dus een aantal vragen over.

Welke verklaringen ziet u hiervoor? We hadden het hier al over tijdens de bespreking van de beleidsnota. Ik neem aan dat dezelfde elementen zullen terugkeren.

Hoe wilt u dat versterken? Welke instrumenten wilt u daar verder voor inzetten? Er zijn al een aantal instrumenten, zoals het project Blikopener en de COOCK-projecten. UNIZO stelt voor om die verder te versterken. Wij zien daar ook wel baat in. Ik vraag me dus af hoe u daartegenover staat.

Het Vlaams regeerakkoord voorziet ook de 'verdere bevordering van kennisverspreiding'. Worden hiervoor nu, na een jaar, bijkomende maatregelen voorzien zodat we technologie en innovatie kunnen laten doorsijpelen naar al onze bedrijven, niet enkel de innovatieleiders maar ook ruimer?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt, collega Vande Reyde, voor uw vraag. Kennisverspreiding ligt mij, zoals u weet, na aan het hart. Dat geldt ook voor innovatie bij kmo's. Ik heb het rapport van de Regional Innovation Score Board (RIS) gelezen en ik heb het ook toegelicht bij de bespreking van de beleidsnota in november van vorig jaar.

U haalt daar één specifieke indicator uit, namelijk 'de innovatie-uitgaven los van O&O'. De totale score is gebaseerd op 27 indicatoren. Maar u heeft wel een punt dat dit een deelindicator is waarop we nog heel wat vooruitgang kunnen maken. Dat heb ik vorig jaar ook in mijn toelichting gezegd.

Hoe komt het dat Vlaanderen zwak scoort? De score op de indicator is gebaseerd op een EU-bevraging van bedrijven. Het is dus een feitelijke vaststelling op basis van inschattingen van ondernemingen.

De meting verontrust mij in feite niet omdat in hetzelfde rapport vermeld staat dat innovatieleiders als regio's typisch lager scoren op deze indicator. Leaders scoren dus minder goed. Vlaanderen wordt gerangschikt als sterke innovator die nauw aansluit bij de innovatieleiders. En vooral dit laatste stemt mij optimistisch. Vlaanderen staat op plaats 40 van de 238 regio's.

De top 10 bij de regio's die het beste scoren op de rangschikking voor die specifieke indicator zijn Griekse en Oost-Europese regio's die in het algemeen een lagere RIS-score hebben.

De RIS2019 is gebaseerd op cijfers van 2017, en voor het merendeel van de indicatoren zelfs op cijfers van 2016.

Vlaanderen heeft in de voorbije jaren verder zwaar bijkomend geïnvesteerd in innovatie. Deze cijfers zijn nog niet weerspiegeld in deze meting. Ons clusterbeleid stond toen nog in de steigers en van het COOCK-programma was totaal nog geen sprake. Maar als we de ambitie hebben om een echte innovatieleider te worden en te klimmen in de RIS-rangorde moeten we ook vooruitgang boeken op deze indicator. Uw vraag is dus zeker terecht.

Zo kom ik bij uw tweede vraag: de evaluatie van het beleid tot op vandaag. Sinds de metingen heeft Vlaanderen uitzonderlijke inspanningen gedaan – ik heb het al gezegd. De totale O&O-uitgaven die vorige dinsdag zijn gepubliceerd, daar zijn we

schitterend. We behalen 2,92 procent van het bbp in 2018. Die 3 procent is dus binnen handbereik.

Het clusterprogramma is ondertussen uitgegroeid tot een programma van ongeveer 100 miljoen euro per jaar. Honderden bedrijven innoveren samen in clusterprojecten. Voor het COOCK-programma voorzien we in 10 miljoen euro, dat is ook heel positief.

We hebben onze hogescholen een extra impuls gegeven om hun kennis over te dragen naar bedrijven, in het bijzonder kmo's. Daarvoor is recent het programma Blikopener gelanceerd. Deze acties zijn uitdrukkelijk gericht op een betere kennisverspreiding naar onze kmo's.

In de call ondernemerschap, waar we vorige vrijdag over beslist hebben, is ondersteuning en mobilisatie naar kmo een bijkomende taak van de dienstverleners. We voorzien daarin specifiek in lerende netwerken voor innovatieversnelling. Ook in de vernieuwing van Syntra is er aandacht voor kennisdiffusie. We zien ook een hogere instroom van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Het gaat dus vooruit.

Hoe evalueer ik de COOCK-projecten? We kennen het voorstel van UNIZO. Het COOCK-programma is nog vrij recent en het is voor mij echt te vroeg om dit instrument nu al te evalueren. Er is alleen maar een eerste oproep toegewezen. Dit voorjaar lanceerden we een nieuwe oproep voor 10 miljoen euro.

Het instrument heeft volgens mij een heel groot potentieel. Daarom hebben we een speciale corona-COOCK-oproep gelanceerd met een budget van 2 miljoen euro. Dit jaar trekken we zelfs 12 miljoen euro uit, dat is een versterking met 20 procent.

Het regeerakkoord heeft nog in een aantal extra's voorzien. Dat betekent dat we de komende jaren verder inzetten op de optimalisering daarvan, waarover ik u hopelijk voldoende vertrouwenwekkende uitleg heb gegeven.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Zeker en vast bedankt voor uw antwoorden. We zitten daar volledig op dezelfde lijn, dat die kennisverspreiding enorm belangrijk is.

U hebt ook aangehaald dat dat programma nog versterkt is tijdens corona. Dat vind ik echt goed. We hebben het vaak over de 'catchy' maatregelen en er wordt soms gezegd dat er te veel Sinterklaas gespeeld wordt, enzovoort – ik zeg dat zelf ook wel eens – maar dat zijn wel dingen die op de achtergrond ook gebeuren en echt wel structureel zijn voor onze economie. Ik vind het heel goed dat u in tijden van crisis ook inzet op dingen die minder op de voorgrond zichtbaar zijn, maar echt wel belangrijk zijn voor ons economisch weefsel, en dat die ook versterkt worden in dit crisis/relancetijdperk. Dat vind ik enorm goed, bedankt daarvoor. We volgen dit de komende jaren zeker verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het SERV-advies rond betere data voor het (corona)beleid – 2883 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (CD&V): Op 22 juni publiceerde de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) haar advies rond betere data voor het beleid. De SERV pleit ervoor om de coronacrisis als een hefboom te beschouwen voor een performanter databeleid. Het is een overweging die ook reeds in de hoorzittingen hier in het Vlaams Parlement naar boven kwam, en daarom ook is meegenomen in de resolutie over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis van 10 juni.

Ondanks verscheidene initiatieven die tijdens de crisis genomen zijn, acht de SERV ons nog ver verwijderd van een structureel verankerd systeem dat voldoende robuust is om grondige evaluaties van beleidskeuzes te maken.

Het opzet van dit advies stemt overeen met de doelstellingen van het Vlaams regeerakkoord. Het regeerakkoord bevat immers de ambitie om het beleid meer te baseren op feiten en cijfers en zet sterk in op een datagedreven overheid. Het wil het beleid beter monitoren en beslissingen beter onderbouwen met data uit statistieken, indicatoren, onderzoek, beleidsevaluaties, 'spending reviews' en toekomststudies.

Het regeerakkoord wil dat alle Vlaamse entiteiten, in nauwe samenwerking met de lokale besturen, data optimaal poolen, gebruiken en openstellen met respect voor privacy en vertrouwelijkheid. Het spreekt ook over open data en services, big data, artificiële intelligentie en internet of things voor datacollectie.

Het SERV-advies is opgebouwd aan de hand van vijf kernbegrippen: snelheid, transparantie, coördinatie, interbestuurlijke samenwerking en maatschappelijke betrokkenheid. De SERV formuleert daarmee in de eerste plaats een aantal algemene principes die voorop moeten staan bij de uitwerking van dit doorgedreven databeleid.

Een omstandiger advies over onderbouwd beleid en datagedreven overheid volgt dit najaar. Toch valt er, gelet op de urgentie, bijvoorbeeld door de mogelijkheid van een tweede golf, geen moment te verliezen om al stappen vooruit te zetten.

Minister, op welke manier zult u samen met de regering gehoor geven aan dit SERV-advies en deze principes vertalen in concrete beleidsmaatregelen?

Welke initiatieven die ad hoc werden opgezet naar aanleiding van de coronacrisis kunnen een meer structurele vertaling krijgen inzake beleidsmonitoring?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik moet de verschillende aandachtspunten die de SERV aanhaalt in zijn advies bevestigen. Vlaanderen staat relatief sterk op het gebied van administratieve data, maar die data spelen zelden kort op de bal en worden nog onvoldoende aan elkaar gekoppeld en gedeeld. De huidige crisis heeft ons geleerd dat we nood hebben aan goede, up-to-date en snel beschikbare sociaal-economische data.

Ik heb vroeger in mijn beleidsnota's ook al gefocust op het grote belang van data en evidencebased beleid. Het departement Economie, Wetenschap en Innovatie

(EWI), het departement Werk en Sociale Economie (WSE) en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) werken dan ook volop aan een versterking van hun datastrategie. Het decretaal kader bij VDAB is al aangepast en goedgekeurd, maar ook het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) heeft de ambitie om veel meer datagedreven te werken, uiteraard met naleving van de privacywetgeving.

Momenteel wordt een vervolg van het Steunpunt Werk en het Steunpunt Economie en Ondernemen voorbereid, want beide zitten in het laatste jaar van hun beheersovereenkomst. Veel van de punten die de SERV aanstipt, worden meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe steunpunten.

In het nieuwe Steunpunt Werk zal een belangrijke focus liggen op het verzamelen van data. De hoofdopdracht van dit nieuwe steunpunt zal letterlijk zijn: het ontwikkelen, koppelen, ontsluiten, en sneller beschikbaar maken van excellente arbeidsmarktdata. Ook voor het Steunpunt Economie en Ondernemen wordt voluit die kaart getrokken.

Net als de SERV suggereren ook verschillende experts om veel meer te investeren in survey-infrastructuur en het opzetten van paneldata. Dit wordt momenteel door de Vlaamse Statistische Autoriteit verder onderzocht.

Tegelijk moet het bijzondere karakter van de coronacrisis mee in rekening gebracht worden. Modellen gebaseerd op historische data zijn opeens inherent onbetrouwbaar geworden waardoor we snel nieuwe data hebben moeten ontwikkelen. Dat is een probleem waar alle getroffen landen mee geconfronteerd werden. Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met het spanningsveld tussen het verzamelen van kortetermijndata en de administratieve rapportagelast die daarbij komt kijken. We zullen dus altijd een goed evenwicht tussen die twee moeten vinden.

De departementen WSE en EWI kregen ondertussen de opdracht om een antwoord te formuleren op dit SERV-advies. Dat antwoord moet wat mij betreft data-vriendelijk zijn. We willen open en toegankelijke data maar uiteraard moeten we ook rekening houden met alle privacyregels.

De verantwoordelijkheid voor openbare statistieken werd bij de laatste staats-hervorming geïnterfederaliseerd, maar de federale en regionale overheden bleven vaak nog te veel naast elkaar werken. Tijdens deze coronacrisis is daar toch een stroomversnelling in gekomen en zijn de bestaande samenwerkingen erg vruchtbaar gebleken. We moeten die kaart volop blijven trekken.

Ik vind de wisselwerking met de experts in de verschillende relancecomités ook erg waardevol. Er ligt op dat vlak heel wat werk op de plank. Corona heeft veel slechts in zich, maar het positieve is dat wat dataverzameling betreft, de nood om daar nog veel meer in te professionaliseren zeer fel is doorgedrongen, niet alleen bij de administratie, maar bij het hele beleid

Robrecht Bothuyn (CD&V): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Minister, ik denk dat we ondertussen allemaal doordrongen zijn van het feit dat data, facts en figures bijzonder belangrijk zijn om het beleid te gaan sturen. Ik ben ooit mijn carrière begonnen bij de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), waar Kris Peeters, toenmalig gedelegeerd bestuurder, zowat elke vergadering vroeg naar facts en figures om de standpunten van UNIZO mee te bepalen en ... *(onverstaanbaar)* ... gelden natuurlijk ook voor het beleid. We hebben daar wel wat achterstand in, maar tegelijkertijd hebben we heel veel kennisinstellingen en universiteiten. Het punt zal zijn om die kennis te gaan aanboren. Tijdens de hoorzittingen hier in het parlement heeft Ive Marx, die toch een cruciale positie

heeft als onderzoeker aan de Universiteit Antwerpen (UA) en over heel wat middelen en mogelijkheden beschikt, geklaagd over het gebrek aan data en mogelijkheden om er gebruik van te maken, dat terwijl hij zelf aan de knoppen zit. Ik denk dus dat we onze onderzoekers en universiteiten via de steunpunten moeten responsabiliseren en met surveys en paneldata een structurele onderbouwing moeten geven aan ons beleid.

Ik vroeg mij nog af twee zaken af, minister. U zei dat de administratie een antwoord voorbereidt op het SERV-advies. Wat verwacht u daar concreet van? Is dat dan het verhaal van de steunpunten of gaat dat ruimer dan dat?

En in welke mate is er overleg over interfederaliseren met de andere deelstaten en de federale overheid om tot een gezamenlijke aanpak te komen voor het data-beleid?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Wat het SERV-advies zegt en wat collega Bothuyne ook benadrukt, is het belang van evidencebased beleid. Ik denk ook dat dat ontzettend belangrijk kan zijn voor de duurzame en vooral gerichte inzet van overheidsmiddelen. Nu zijn we nog te vaak geneigd om met generieke maatregelen te werken, die soms veel geld kosten en hun doel niet altijd even goed bereiken. In die zin denk ik dat dit een belangrijk, zij het nog altijd een beetje een abstract, SERV-advies is.

Ik denk ook dat het niet alleen belangrijk is om aan evidencebased beleidsvoorbereiding te doen, maar ook en vooral aan evidencebased beleidsevaluatie, want als je de output van beleid kunt meten, dan kun je natuurlijk ook heel veel leren voor toekomstig beleid: wat werkt wel en wat niet? Op dat vlak kan Vlaanderen, en België tout court, toch nog wel een tandje bijsteken. Ik denk dat dit SERV-advies daar mee de basis voor kan zijn, evenals de lessen die we uit de coronacrisis trekken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn tussenkomst zal heel kort zijn, in die zin dat het logisch is dat er een gezonde concurrentie is tussen de verschillende kennisinstellingen, en dat bedoel ik niet negatief. Iedereen wil tonen dat hij of zij de beste is, niet alleen kennisinstellingen, maar ook andere organisaties waar we middelen aan geven. Maar zou het geen gezond idee zijn om daarbovenop een autoriteit te hebben? Voor mij is dat dan het VLAIO. Misschien moeten we VLAIO – tenzij u zegt dat het een andere instelling moet zijn, minister – al die gezonde concurrentie in de toekomst laten centraliseren om inderdaad sneller tot transparante cijfers tussen de verschillende bestuurslagen te komen. Als regering en parlement zouden we zo ook één aanspreekpunt krijgen om alles te verzamelen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de aanvullende opmerkingen. Er waren eigenlijk niet zo heel veel vragen, maar wel een aantal suggesties en ik zal erop proberen te antwoorden.

Eerst en vooral, collega Bothuyne, met 'interfederaal' bedoelde ik eigenlijk dat er een permanente overlegstructuur moet zijn voor de aansturing. In theorie is dat een heel goed concept.

De Vlaamse Statistische Autoriteit vertegenwoordigt Vlaanderen daar. Dat is de manier waarop er wordt gewerkt. Ondertussen heeft de Vlaamse Statistische Autoriteit ook al intern gereageerd op het advies van de SERV. Die Vlaamse

Statistische Autoriteit wil een strategische taskforce oprichten binnen de Vlaamse overheid. De departementen zullen nu verder afspreken met die autoriteit. Dat is op zich een heel goede zaak.

Ze denken ook aan nieuwe databronnen, bijvoorbeeld data van sociale secretariaten. We hebben deze week ook overleg gehad in dat verband met de sociale secretariaten om te kijken of die data een relevante extra toevoeging zouden kunnen zijn.

De reactie van de departementen gaat veel ruimer dan enkel het verhaal van de steunpunten. Er moet ook aandacht zijn voor items zoals de privacywetgeving, het willen en kunnen delen van open en toegankelijke data enzovoort.

De Europese Unie legt een autoriteit op het vlak van statistiek op. Daarom is die Vlaamse Statistische Autoriteit er met een onafhankelijk hoofdstatisticus. De bevoegdheid over het statistisch beleid ligt bij de minister-president, mijnheer Gryffroy, dat is dus de top van de top.

Mevrouw Gennez, op het vlak van beleidsevaluatie hebt u zeker een terecht punt. Binnen Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarktrapportering (VIONA) hebben we ook aandacht voor beleidsevaluatie. Met strategieën inzake data-uitwisseling kunnen we daar meer op inspelen.

Tot slot is er binnen EWI een systematische evaluatie van de instellingen. VLAIO zal regelmatig zijn instrumenten evalueren.

Er is dus veel werk aan de winkel, maar ook verplichte opvolging. Er zijn ook veel zaken waarop ik als minister mijn communicatie moet afstemmen. Ik geef een voorbeeld. Vandaag om 10 uur zijn de nieuwe cijfers over het aantal werkzoekenden gepubliceerd. Ik kan niet kiezen wanneer we die cijfers communiceren. Dat gebeurt statistisch. Is dat goed of slecht? Voor mij als politica is het gemakkelijker om mijn eigen moment te kunnen kiezen en niet midden in de commissie Werk, maar als het gaat over faire data en open dataaantsluiting dan is dat eigenlijk een heel logische beslissing. Dat pad moeten we verder bewandelen.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik ben blij dat we het pad verder zullen bewandelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de terugverdieneffecten van het dienstenchequestelsel – 2816 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, u hebt ongetwijfeld ook de boeiende hoorzitting die we hebben gehad naar aanleiding van de studie van Idea Consult met heel veel aandacht gevolgd. Daarin viel één zaak mij heel sterk op, namelijk dat 90 procent van de terugverdieneffecten van het dienstenchequestelsel naar de federale overheid gaat. Vlaanderen steekt bijna – hou u vast – 1,4 miljard euro in de dienstenchequesector. Minister, dat is de grootste hap uit uw budget, een gigantische hap.

Wat zijn die terugverdieneffecten? Het feit dat men geen werkloosheidsuitkeringen meer moet betalen en extra inkomsten op het vlak van sociale bijdragen. Ik vind

dat we dat niet onopgemerkt voorbij mogen laten gaan, zeker gelet op onze kamerbrede consensus over het feit dat we het statuut van de poetsvrouw moeten versterken. Sommige dienstenchequebedrijven geven ook aan dat hun rendabiliteit in het gedrang kan komen. Ik vind dan ook dat de Vlaamse Regering een initiatief moet opzetten richting het federale niveau om na te gaan op welke manier de terugverdieneffecten voor een stukje naar Vlaanderen kunnen terugvloeien om ze dan te investeren in de mensen op het terrein. Ik denk dan in eerste instantie aan de poetsvrouwen, maar ook aan een betere omkadering en werkbaarheid.

Mijn vraag is heel concreet: bent u bereid om daarvoor een initiatief te nemen in de richting van het federale niveau?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: U weet dat Vlaanderen bevoegd is voor belangrijke thema's waaronder arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding. Met de zesde staats-hervorming kwamen daar een aantal zaken bij, zoals de dienstencheques. We hebben belangrijke hefboomen om meer Vlamingen aan een job te helpen. Het klopt ook dat bij de staatshervorming niet 100 procent van de middelen mee is overgedragen. Dat hangt samen met het feit dat de federale staatsschuld voor 100 procent een federale bevoegdheid bleef. Het is dus het best dat ik naar de Vlaamse begroting kijk.

Wat het financiële onderdeel betreft, kregen we bij de regionalisering van de dienstencheques een dotatie van bijna 1 miljard euro. Dat is niet de volledige kost van het dienstenchequesysteem. De budgetten voor de arbeidsmarktmaatregelen zijn maar deels overgedragen, namelijk 90 procent. Dat is het geval voor alle gewesten. Vlaanderen is nu bevoegd voor de dienstencheques. Ik ben niet van plan om die bevoegdheid te herfederaliseren, maar ik denk niet dat u dat wenst.

Tegelijkertijd hebben de gewesten meer autonomie gekregen op het vlak van de personenbelasting. Regio's worden ook geresponsabiliseerd om hun uitgaven zelf te financieren. Vlaanderen heeft er alle belang bij om meer mensen aan de slag te krijgen en te houden in Vlaanderen. Het wordt daar financieel voor beloond. Dat maatregel per maatregel organiseren vind ik een beetje een rare manier van werken, want we kunnen die redenering om maatregel per maatregel een bonus te ontvangen ook toepassen op de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en op de sociale economie. Wat als mensen terug werkloos worden tijdens hun job in de dienstenchequesector of in de sociale economie? Of na drie maanden? Telt dat dan al dan niet mee als resultaat of als een half resultaat? Ik vind de huidige regeling goed.

Ik bevestig dat voor de arbeidsmarktmaatregelen maar een deel van de budgetten is overgedragen. Voor de dienstencheques is dat 90 procent. Anderzijds heeft Vlaanderen ook fiscale autonomie gekregen waardoor het zijn eigen zaken op orde moet proberen te houden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het gebeurt niet vaak in deze commissie, maar dit keer ben ik het niet eens met de minister. *(Gelach)*

Ik vind trouwens dat hetzelfde geldt voor de sociale economie en voor alle inspanningen die VDAB doet. Regio's moeten ook beloond worden voor die inspanningen. Dan pas kun je echt een beleid gaan voeren. Daarom ben ik uiteraard een uitgesproken voorstander van confederalisme.

Maar dat zal niet van vandaag op morgen gebeuren. Het budget van de dienstenchequesector dat Vlaanderen daarvoor uittrekt, is zo omvangrijk. De

terugverdieneffecten vloeien nagenoeg allemaal in de richting van het federale niveau, terwijl Vlaanderen enorm veel uitdagingen heeft in die sector. Ik vind dat we dat punt minstens op tafel moeten leggen, hetzij bij de huidige ploeg, hetzij bij de nieuwe federale regering, als die er ooit zou komen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Het gebeurt ook niet zo vaak in deze commissie – alhoewel – maar ik ben het wel eens met het antwoord van de minister. *(Gelach)*

Het is een goede zaak dat hoe meer mensen aan het werk gaan, hoe beter voor de sociale zekerheid. Dat is op dit moment een federale bevoegdheid. Voor het verzekeringsprincipe en de solidariteit is het ook nog altijd het beste om dat op een zo hoog mogelijk niveau, althans qua financiering, te organiseren. Ik had het geluk – of het ongeluk, zo u wilt – om 547 dagen mee te onderhandelen, onder andere over de zesde staatshervorming. Het goede nieuws is inderdaad dat daar wat betreft het arbeidsmarktbeleid toch een bijzonder responsabiliserend effect in de nieuwe Bijzondere Financieringswet zit. Dat is niet mogelijk voor alle bevoegdheden, maar voor werk is dat inderdaad een mogelijkheid en die zit er dan ook in. Bovendien is de federale sociale zekerheid ook de Vlaamse, want die wordt merendeels gefinancierd door Vlaamse bijdragen. We hebben er belang bij in de verschillende regio's, en zeker ook in de rijkste, om de terugverdieneffecten over de verschillende niveaus gespreid te zien. In deze zijn de grootste financiële terugverdieneffecten voor de sociale zekerheid.

Dat neemt niet weg, collega Ronse, dat het goed zou zijn om over het systeem van de dienstencheques – en dat zou ook in een resolutie van het parlement kunnen staan met aanbevelingen aan de regering – overleg te plegen met de verschillende deelstaten en de federale overheid om het systeem maximaal te stroomlijnen. Het zou goed zijn om zowel gebruikers als medewerkers en overheden maximaal te responsabiliseren en niet alleen de financiële maar ook de maatschappelijke terugverdieneffecten of 'return-on-investments' te optimaliseren.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister en collega Ronse, ik denk dat we het inderdaad fundamenteel oneens zijn. Er zijn terugverdieneffecten via de bijzondere financieringswet. Zoals collega Gennez heeft aangegeven, krijgen wij een flinke return als er meer mensen aan het werk gaan door de personenbelasting die dan het Vlaamse budget ten goede komt. Maar vooral: u schetst in uw vraag het beeld dat de federale overheid iets vreemds is, terwijl wij als Vlamingen meerderheids-aandeelhouder zijn van die federale overheid en we er alle belang bij hebben dat die federale overheid, en daaraan gekoppeld de sociale zekerheid, op een goede manier gefinancierd wordt.

Meer nog dan collega Gennez wil ik er ook op wijzen dat de Vlamingen niet alleen de grootste financiers zijn van de sociale zekerheid, maar ook de grootste gebruikers van de sociale zekerheid. Ik denk dat dat een niet onbelangrijk element is. De terugverdieneffecten van bijkomende tewerkstelling gaan net naar de Vlaming.

Dat neemt niet weg dat ikzelf en mijn partij voorstanders zijn van het verder uitbouwen van het Vlaamse bestuursniveau. Zeker op het vlak van arbeidsmarkt-beleid kunnen bijkomende bevoegdheidsoverdrachten nuttig zijn. Mijn partij heeft er in het verleden voor gezorgd dat Vlaanderen is uitgebouwd tot het bestuurs-niveau dat het vandaag is. Er zijn weinig andere partijen die kunnen zeggen dat ze aan zoveel bevoegdheidsoverdrachten hebben meegewerkt als de onze. Dus ook in de toekomst zijn we daar zeker toe bereid. Doen alsof de federale overheid en de sociale zekerheid een soort vijandig en vreemd lichaam is, lijkt me echter een heel foute retoriek.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik stel vast dat er hier wat uiteenlopende standpunten zijn. Na de tussenkomst van de heer Bothuyne moet ik zeggen dat ik die zelf niet kan verbeteren.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Bothuyne, het federale niveau is niet 'iets vreemds'. Maar het is wel fout om te zeggen dat wij de grootste gebruiker zijn van de sociale zekerheid. Mochten we dat volledig op Vlaams niveau organiseren, zouden we veel meer middelen hebben voor de sociale zekerheid. Proportioneel gaan er meer middelen van Vlaanderen naar het zuiden van het land, naar Wallonië, inzake sociale zekerheid. Bovendien heb ik er geen probleem mee om solidair te zijn, maar als je ziet dat men daar PWA- arbeidsovereenkomsten (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap) oneindig lang laat bestaan, als je ziet dat men daar op een heel andere manier omgaat met de activering van mensen die werkloos zijn, als je ziet dat men daar een schabouwend beleid voert op het vlak van artsenquota, en dat allemaal op kosten van die sociale zekerheid waar wij onze Vlaamse middelen insteken, dan heb ik daar wel vragen bij. Ik denk dat die meer dan legitiem zijn. Ik denk dat dat een debat is dat zeker in deze coronatijden, waarin de budgetten op scherp staan, meer dan ooit moet worden gevoerd.

Wat de dienstencheque betreft wil ik nog een persoonlijke noot toevoegen. Mochten we in een confederaal model leven, dan denk ik dat een van de eerste beslissingen de afschaffing van de dienstencheques zou zijn. Dan kunnen we namelijk onze fiscaliteit zo vereenvoudigen en aanpassen dat het niet meer nodig zal zijn om 1,4 miljard euro subsidies te geven aan gezinnen om de hoge loonlasten te compenseren. Ik weid wat uit, maar het is altijd leuk om het communautaire in deze commissie boven te halen. Misschien kunnen we daar nog eens een hoorzitting over houden. Ik zou daar met veel plezier aan deelnemen.

De voorzitter: Dank u voor de verhoogde amusementswaarde in onze werkzaamheden vandaag.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de extra overheidstussenkomst in het dienstenchequesysteem ten gevolge van de coronacrisis – 2840 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ook van mijn kant proficiat voor het voorzitterschap van Nokere Koerse. Ik heb begrepen dat er ook al een nieuw topteam West-Vlaanderen is opgericht, de WTC De Kangoeroe, heb ik gelezen. Dat is misschien al meteen een eerste topper op uw affiche.

Minister, ik zou het met u even willen hebben over de dienstencheques. De vraag die ik ga stellen behoort tot uw bevoegdheid en daar kunt u ook op antwoorden, hoop ik. Ze gaat eigenlijk meer over de manier waarop u de voorbije weken en maanden de dienstenchequesector geholpen hebt met extra toelagen, de 8,64 euro per dienstencheque die er is aan toegevoegd, om op die manier de dienstenchequeondernemingen (DCO's), die geconfronteerd werden met extra kosten wegens de coronacrisis, te ondersteunen.

Vanuit de sector kreeg ik wat vragen rond de voorwaarden die daaraan gekoppeld zijn, daar is wat onduidelijkheid over. Daarom wil ik die vragen hier in de commissievergadering aan u stellen, zodat u daar nog wat meer duidelijkheid over kunt geven, en vooral zodat die sector weet waaraan en waaraf.

Het zijn vooral vragen over de uitvoeringsmodaliteiten en vooral over één groot praktisch probleem dat mij wordtesignaleerd, namelijk de verplichting om 25 procent van die verhoogde overheidstussenkost te besteden aan beveiliging van medewerkers. Voor alle duidelijkheid: dat is een goede zaak, geen enkel probleem met dat principe. Die extra investeringen moesten voor 30 juni uitgevoerd worden en dat blijkt in de praktijk wat moeilijk. Er zijn soms langere wachttijden om aan die materialen te geraken. Ook is er onduidelijkheid over het feit dat je die 25 procent aan opleidingen kunt besteden. Het probleem hier is dat die uitbesteding quasi onmogelijk was omdat alle opleidingen grotendeels stil lagen. Daarnaast moet men ook zien of het efficiënt is dat men die deadline van 30 juni daar zo strikt stelt. Ook na 30 juni – daar zijn we al – blijft corona belangrijk en blijft het cruciaal dat we de veiligheidsmaatregelen aanhouden. Daarom enkele concrete vragen.

Waarom werd geopteerd voor die verplichte besteding van 25 procent tegen 30 juni als er na die datum ook nog investeringen nodig zijn in de veiligheid van het personeel?

Denkt u eraan om de facturatedatum voor de aankoop van dit beschermingsmateriaal te verlaten, bijvoorbeeld tot het einde van dit jaar, met het oog op een meer efficiënte besteding van de verhoogde overheidstussenkost?

Indien u dat niet gaat doen, wat gebeurt er als ondernemingen dan niet aan hun 25 procent geraken ten gevolge van de laattijdige beschikbaarheid en levering van het gevraagde materiaal?

Hebben de DCO's inmiddels duidelijke instructies gekregen over welke investeringen wel of niet vallen binnen die 25 procent investeringen?

Zijn die instructies ook duidelijk voor alle inspecteurs zodat iedere DCO de garantie heeft op dezelfde manier gecontroleerd te worden?

Tot slot een zijvraagje: de verhoogde toekenning betekende ook meer werk voor Sodexo, dat instaat voor de organisatie van de dienstencheques. Heeft Sodexo ook een extra vergoeding gekregen die buiten de beheersovereenkomst valt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, gisteren hadden we in de plenaire zitting een aantal mensen die met herhaalde aandacht vragen stelden over hun issues. U was daar niet bij. Maar we hadden natuurlijk nog geen rekening gehouden met de agenda van vandaag. Ik weet dat de dienstencheques u zeer nauw aan het hart liggen en ook al een aantal keren uw, en ook mijn, bijzondere aandacht gevraagd hebben.

We hebben inderdaad 2,16 euro extra per cheque voorzien om te investeren in beschermingsmateriaal en andere veiligheidsmaatregelen. Het kan dan gaan om opleidingen, herbruikbaar materiaal of een grote aankoop, maar die middelen kunnen de volgende maanden nog gebruikt worden.

Met de administratie is afgesproken dat de subsidie ook nog in de maand juli gebruikt mag worden om rekening te houden met de tijd die bedrijven nodig hebben om alles aan te kopen en te regelen.

Voor 30 september 2020 moeten alle bestellingen geleverd en betaald zijn zodat de Vlaamse Sociale Inspectie de controle op de uitgaven kan aanvangen. Met deze versoepeling bouwen we voldoende marge in voor verlate leveringen en dergelijke. We hebben dat ook op de website duidelijk gemaakt maar dit is zeer recente informatie, mijnheer Ongena. Als u nog vragen of bezorgdheden hebt, dan zal mijn administratie die zeker opnemen. Uw bezorgdheid was in elk geval terecht.

Op 23 april 2020 heb ik uitgebreid toegelicht dat 25 procent van de verhoogde subsidie effectief besteed moet zijn aan veiligheidsmaatregelen. Voor mij is dat elementair. Mensen gingen opnieuw aan de slag, het is ook logisch dat de uitgaven werden gedaan toen men opnieuw aan de slag ging. We moeten wel opletten dat goedmenende bedrijven het niet-aangetoonde bedrag door omstandigheden buiten hun wil zouden moeten terugbetalen. Vandaar dat we de timing wat hebben aangepast.

De instructies zijn ook heel duidelijk, alle informatie is op tijd op de webpagina gezet. In de loop van de maand april waren er nog wat vragen over welke kosten men kon inbrengen. U of iemand anders heeft daar ook een vraag over gesteld. Eind april werd dit verder verduidelijkt op de webpagina. We hebben nadien geen bijzondere vragen meer ontvangen.

Deze informatie wordt ook duidelijk afgestemd met de Vlaamse Sociale Inspectie. Via intervisie op verschillende manieren worden deze instructies ook aan hen meegegeven. Zo wordt er voor elke specifieke controlerende een opstartvergadering gehouden waarin de werkinstructies worden toegelicht. Het is niet mijn bedoeling om mensen te pakken maar wel om goed te controleren. Iedereen moet wel goed weten waar zich aan te houden.

Sodexo zal geen extra kosten aanrekenen voor de bijkomende betalingen en de extra opvolging vanuit de klantendienst in het kader van de bijkomende tegemoetkoming voor de dienstenchequebedrijven. Wel zal er ons een kleine kost, geraamd op ongeveer 10.000 euro worden aangerekend voor de ontwikkeling van de rapporten die de erkende dienstencheque-ondernemingen kunnen raadplegen om een overzicht te krijgen van deze extra tegemoetkoming. Doordat deze rapportering ook beschikbaar is in de beveiligde zone voor de ondernemingen, en dus niet enkel in de onderliggende beheerssystemen van Sodexo, vergt dit een grotere ICT-ontwikkeling. Die kosten vergoeden wij.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Collega Ronse moest zesmaal een vraag stellen voor hij een antwoord krijgt, ik stel vast dat ik maar twee keer een vraag moet stellen voor u me tegemoetkomt, dat stemt me gelukkig.

Ik noteer vooral dat u de bezorgdheden deelt en dat men de middelen in juli zal mogen gebruiken en men ze eigenlijk tot eind september, als ik dat goed begrijp, kan gebruiken om de nodige bestellingen te doen en facturen te voldoen. Dat is een belangrijke versoepeling die duidelijkheid schept en voor een deel tegemoetkomt aan de bezorgdheden van de sector. Alvast dank voor uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Effectief over de coronamaatregelen in de dienstenchequesector hebben we hier al herhaaldelijk gedebatteerd, net als over het hele stelsel en de duurzaamheid van het stelsel. Het was in eerste orde spijtig dat Vlaanderen niet inging op de vraag van werknemers en werkgevers in de sector om te sluiten, gezien het veiligheidsrisico voor de medewerkers, maar ik vind het goed dat we nu opnieuw zijn opgestart en dat er ook een toelage is. Die 8 euro per

cheque was een ruime toelage en er werden inderdaad een aantal voorwaarden aan verbonden. Die veiligheidsvoorschriften vonden wij niet zo onhaalbaar. In de hoorzitting van vorige week getuigden ook werkgevers dat die haalbaar waren en dat zij daar snel over gecommuniceerd hadden. Maar een enquête van onder andere ABVV gaf aan dat het toch wel heel mank liep met het respecteren van die veiligheidsvoorschriften. Ik denk dat de voorwaarden de gulden middenweg waren.

Het is vooral een kwestie van handhaving aan de ene kant en op dat vlak is het natuurlijk moeilijk om de Sociale Inspectie effectieve controles te laten uitvoeren zonder huisbezoek. Ik zou het aangenaam vinden als u een overzicht zou kunnen geven van wat de Sociale Inspectie ondertussen heeft vastgesteld en hoe we daar verder mee kunnen omgaan. Dat hoeft nu niet, minister, misschien kunt u dat laten bezorgen.

Met sp.a zijn we er altijd voorstander van geweest om van die 8 euro minstens een deel als risicopremie in te zetten voor de medewerkers, want zij hebben wel het risico gelopen om in coronatijden aan huis te gaan en op verschillende plaatsen te gaan werken, niet altijd even goed beschermd of niet altijd met de nodige onderlinge afstand, bijvoorbeeld bij senioren of bij gezinnen met kinderen die allemaal thuis waren. Dat zijn toch wel zaken die we allemaal mee in overweging moeten nemen als we de maatregelen evalueren, zeker mocht het ooit opnieuw nodig zijn om ze toe te passen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Ongena, het klopt. Het is de derde keer, maar u doet het nog eentje beter dan mevrouw De Vreese, die gisteren al voor de vierde keer een vraag over hetzelfde onderwerp stelde. Maar enfin, het is een belangrijk onderwerp en het zal niet de laatste keer zijn dat er een vraag gesteld wordt over de dienstenchequesector. Jullie hebben ook een hoorzitting gehad, heb ik begrepen, en er wordt ook aan een resolutie gewerkt.

Het is in elk geval een sector die me fel bekommert, omdat er tienduizenden mensen in actief zijn, vaak mensen die het werk wel heel graag doen, maar voor wie het wel belastend is. Er is ondertussen ook een sociaal akkoord bereikt, wat me gelukkig maakt. Ik ben ook blij dat iedereen akkoord gegaan is met mijn vragen om in genoeg beschermend materiaal te voorzien voor iedereen die weer aan de slag is.

Die periode loopt, voorlopig dan toch, ten einde, collega Ongena. U bent tevreden. Ik wil alleen nog opmerken dat alles in september betaald en afgesloten moet zijn. Het is dus bestellen en betalen. Het is belangrijk om dat mee te geven in de communicatie, zodat alles eind september afgehandeld is.

De maatregelen waren inderdaad niet onhaalbaar en ik zie ook dat er op veel plaatsen goed gewerkt is. We hebben de klachten van het ABVV ook au sérieux genomen, mevrouw Gennez, en dat wordt ook verder opgevolgd. Ik ben er zeker toe bereid om een stand van zaken te bezorgen van de uitvoering van het plan van aanpak vanuit de Vlaamse Sociale Inspectie. Misschien moeten we eens een moment uitzoeken om de mensen van de Sociale Inspectie in het parlement uit te nodigen, zeker als we een globale evaluatie willen maken van de eerste coronaperiode.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Neen, ik heb geen verdere vragen meer.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lagere jobkansen van oudere werkzoekenden
– 2812 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opleidingsbehoeften van kortgeschoolden en 55-plussers
– 2867 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Bedankt om mijn vraag aan die van collega Claes te koppelen, voorzitter. Ik kon mij geen betere partner inbeelden. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik ga mijn vraag heel kort samenvatten. De jobkansen van mensen van hogere leeftijd zijn vrij laag in vergelijking met de jobkansen van andere mensen. Dat moet ons vandaag meer dan ooit zorgen baren, omdat de coronacrisis voornamelijk een impact zal hebben op oudere mensen. Minister, ik las daarnet nog op Belga dat de werkloosheid opnieuw is toegenomen. Ik vrees en vermoed dat je vooral mensen met een hogere leeftijd in de cijfers zult zien, als je daar dieper in gaat graven, terwijl dat eigenlijk heel vaak mensen zijn die een formidabele meerwaarde kunnen bieden op de arbeidsmarkt.

In het regeerakkoord en in uw beleidsverklaring staan er heel wat goede engagementen om die mensen te gaan ondersteunen en te versterken, maar naar aanleiding van de recente studie, die van 22 juni, wilde ik toch van u weten welke initiatieven er bijkomend genomen kunnen worden.

En nu laat ik het woord aan mijn collega Claes.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Ik leg meer de focus op de opleidingsdeelname. Vier op de tien volwassenen zijn niet geïnteresseerd om een opleiding te volgen tijdens het werk. Dat blijkt ook uit de studie van het Steunpunt Werk die op uitdrukkelijke vraag van de minister is uitgevoerd.

We weten al langer dat Vlaanderen achterop hinkt wat betreft levenslang leren, ook in vergelijking met de buurlanden. 8,6 procent van de Vlamingen neemt deel aan levenslang leren. In de buurlanden ligt dat hoger.

De studie maakt duidelijk dat mensen die geïnteresseerd zijn ook een opleiding hebben gevolgd. We zien ook een groep die niet geïnteresseerd is en geen opleiding heeft gevolgd. De interesse bij ons is dus heel wat minder dan in Nederland of in Zweden. In Nederland is het 25 procent en in Zweden 30 procent die weinig tot geen interesse tonen. Het gebrek aan interesse of motivatie vinden we in Vlaanderen vooral bij de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt, namelijk de kortgeschoolden en de 55-plussers.

De Vlaamse werkgevers zijn zich wel steeds bewuster van de nood aan levenslang leren. Ze bieden een pak meer opleidingen aan in vergelijking met tien jaar geleden. Ze begrijpen ook meer het belang van competenties en het inzetten op opleidingsparticipatie.

Minister, wat zijn de belangrijkste conclusies uit de studie en welke lessen zult u meenemen naar de toekomst? Zult u daaraan gekoppeld nieuwe initiatieven nemen?

Het belang en de meerwaarde van levenslang leren moet voor iedereen duidelijk zijn. De opleidingsparticipatie moet onderdeel worden van onze werk- en leercultuur. Hoe wilt u dat realiseren? Zijn er goede praktijkvoorbeelden uit het buitenland die in Vlaanderen op dit moment worden onderzocht? Welke lessen trekken we uit het buitenland?

Tot slot, door de coronacrisis bevinden zich heel wat werkzoekenden en werkenden in een fase van onzekerheid, zowel binnen hun job als binnen het bedrijf. Hoe zullen hun de juiste tools worden aangereikt om hun competenties te screenen en hun vraag naar opleidingen te stimuleren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Claes, ik behandel eerst uw vraag over de lagere opleidingsdeelname van kortgeschoolden en 55-plussers. In het rapport dat u aanhaalt, wordt uitgebreid aangetoond hoe werk en leren met elkaar verbonden zijn. De werkgever is bij voorsprong de belangrijkste aanbieder van niet-formele opleiding. Daarbij moeten we opmerken dat de werkzaamheidsgraad bij kortgeschoolden en 55-plussers lager is dan voor andere groepen, waardoor ze dus ook minder opleidingen aangeboden krijgen via de werkgever. Maar ook via het werk hebben deze groepen minder toegang tot opleiding dan hogeschoolden. Zo heeft 8,8 procent van de kortgeschoolden een opleiding gevolgd die werd gefinancierd door de werkgever ten opzichte van 41,7 procent van de langer geschoolden.

De reden waarom kortgeschoolden en 55-plussers zelf aangeven niet geïnteresseerd te zijn in opleiding, is omdat ze geen nood aan opleiding hebben of ook omdat ze vaak psychologische drempels ervaren. Zo voelen 55-plussers zich vaker te oud om nog iets bij te leren - dat komt ook voor mij dichterbij, sinds de oprichting van WTC De Kangoeroe dit weekend - en 55-plussers voelen ook een aantal vooroordelen. Het is echt van belang om die vooroordelen de wereld uit te helpen.

In andere studies, zoals een eerder dit jaar door Randstad gepubliceerd onderzoek, blijkt initiële scholing een belangrijke voorspeller te zijn voor de toegang tot levenslang leren. Dat kan gekoppeld zijn aan een latere, veel voorkomende verklaring, namelijk de negatieve schoolervaring die bij kortgeschoolden kan voorkomen en invloed heeft op de houding ten aanzien van leren.

Ik heb al vaker gezegd in de commissie dat ik een probleem heb met de term levenslang leren. Dat heeft te maken met dat 'levenslang' dat me aan straf doet denken. Ook 'leren' heeft bij sommige mensen een negatieve connotatie. Ik heb het liever over 'opleiden'. Dat is dynamisch. Het is psychologie natuurlijk. We moeten er iets wervends van proberen te maken.

Hoe gaan we nu aan de slag met deze resultaten? In het beleid rond levenslang leren - kijk, ik zeg het nu zelf - staan een aantal generieke maatregelen centraal, zoals de individuele opleidingsincentives voor werknemers.

Met de hervorming van de opleidingsincentives, die is ingegaan op 1 september 2019, richtte het beleid zich uitdrukkelijk op kort- en middengeschoolden. We kunnen daar nog geen effecten van zien. Evaluatie is voorzien na drie schooljaren, eind 2022.

De mattheuseffecten spelen op verschillende niveaus en bij verschillende actoren. Bewustwording van het belang van opleiding en de urgentie ervan is van belang,

zeker met het oog op het versterken van werknemers die getroffen werden door de coronacrisis. Dat zal centraal staan in de heropstart van de arbeidsmarkt. Vandaar de actie die gisteren aangekondigd werd door VDAB.

Intussen is ook het Platform Levenslang Leren, waarvan de visienota De Lerende Samenleving op 12 juni goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering, in oprichting. Aan hen gaan we vragen om een actieplan op te stellen.

Tot slot is ook de voorbereiding van de leer- en loopbaanrekening momenteel volop in onderzoek. Daarvoor wordt gekeken naar buitenlandse voorbeelden. Vooral de 'Compte Personnel de Formation' uit Frankrijk trekt daarbij onze aandacht. Elke burger krijgt een opleidingsbudget, maar er wordt wel gedifferentieerd volgens doelgroep. Ik vind dat heel interessant, maar dat zomaar implementeren in Vlaanderen, dat gaat niet. Dat vraagt wat voorbereiding en tijd.

Iemand zei dat Nokere Koerse een klassieker wordt. Ik wil dat nuanceren, het is een klassieker! Dat is zeker zo voor wie vaker contact heeft met onze voorzitter, Robrecht Bothuyne.

De voorzitter: Daar zijn inderdaad criteria voor. In de wielervedwereld word je pas een klassieker na de 75ste editie. Nu is het zo dat net de afgelaste uitgave van Nokere Koerse van dit jaar de 75ste zou zijn geweest. We gaan volgend jaar dus voor uitgave 75bis.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): De meeste dingen die gezegd moesten worden, zijn gezegd. Ik heb nog een aanvulling. Er is dat hele luik dat collega Claes heeft aangegeven: levenslang leren en opleiding waar de minister zeer uitgebreid op ingegaan is. Aan de andere kant moeten we de heikele dossiers die de aanwerving van 50-plussers of oudere werknemers bemoeilijken durven te benoemen. Ik denk aan loonvorming op basis van anciënniteit. Dat wordt als een molensteen meegesleept door veel 50-plussers. Dat is vaak de reden waarom ze minder snel worden aanvaard.

Ik herinner me nog een voorstel van mevrouw Rutten, toen nog voorzitter van Open Vld, dat we bij herstructurering van een bedrijf de piramide moesten respecteren en maximum x aantal 50-plussers ontslaan. Zulke voorstellen zijn goedbedoeld, ik zie wel de ratio achter zo'n voorstel. Maar het probleem is dat de neveneffecten zeer pervers zijn. Met zoiets wordt het bedrijf in zijn vrijheid beperkt, het kan geen keuzes maken. Dan zal het zo weinig mogelijk acties nemen die ertoe kunnen leiden dat die vrijheid wordt beperkt. Dat zal resulteren in het minder snel aanwerven van 50-plussers. Daar moeten we zeer aandachtig voor zijn, meer dan ooit. We mogen 50-plussers geen molensteen meegeven, maar integendeel, hen versterken met opleidingen. Daar kan mijn collega Claes u alles over vertellen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U zegt dat u de term levenslang leren iets wervender wil maken. Dat kan misschien een oproep naar de commissie zijn, om iets origineels te bedenken. We hebben het hier al eens gehad over 'comaleren' en 'bingeleren', ik weet niet of u zich dat herinnert, we hebben dat gebruikt op Twitter. Misschien kan de vakantie nog creatieve ideeën naar voren brengen.

Minister, u bent de afgelopen weken druk bezig geweest. Er is een rapport verschenen over levenslang leren en één over de schoolverlaters. Uit dat rapport blijkt dat van de schoolverlaters met een bachelor- of masterdiploma na een jaar slechts 3,1 procent nog werkloos is. Daartegenover staan de werkzoekenden

zonder diploma middelbaar onderwijs. Van deze groep is na een jaar nog bijna één op drie werkloos.

U hebt zonet gesproken over de vele vooroordelen die 55-plussers ervaren. Ze ervaren tal van drempels om opnieuw aan de slag te gaan. Het frappante is dat we een contradictie zien tussen zij die de meeste nood hebben aan opleiding en zij die geen interesse hebben of niet gemotiveerd zijn. We kunnen ons hoofd breken over hoe we dat kunnen veranderen en hoe we juist die link duidelijk kunnen maken tussen opleiding en kansen op de arbeidsmarkt.

Minister, ik heb verschillende elementen gehoord in uw antwoord. Er bestaan geen mirakeloplossingen, maar toch mogen we niet bij de pakken blijven neerzitten. Wij denken in de N-VA-fractie steeds actief mee over hoe we dat kunnen verbeteren. Daarom ook onze vragen in deze commissie Werk en Sociale Economie. We weten dat werkervaring een belangrijke rol speelt in het vinden van een job. Door de coronacrisis zien we dat jongeren de school verlaten zonder ervaring terwijl er ook werkzoekenden zijn met ervaring. De werkgever kan nu kiezen uit een heel grote groep en dan is ervaring soms wel doorslaggevend. Op welke manier kunnen we schoolverlaters meer stagemogelijkheden bieden om net die ervaring op te bouwen? Nu, in de vakantieperiode, is een vakantiejob ideaal om enige ervaring op te bouwen.

Anderzijds zijn er ook richtingen met garanties op succes, namelijk STEM-richtingen en richtingen in de zorg. Zeker in coronatijden blijft de vraag naar Vlamingen met een diploma in een zorgrichting of een STEM-diploma erg hoog.

Minister, ik heb een bijkomende vraag voor u. Welke initiatieven zult u nemen om de werkzoekenden te heroriënteren naar de sectoren met een hoge vraag naar nieuwe arbeidskrachten?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Vlaanderen is de trieste Europese recordhouder inzake ondertewerkstelling van mensen met migratierechts maar ook van 55-plussers of zogenaamd oudere werknemers. Dat is iets om absoluut niet trots op te zijn, iets om ons zorgen over te maken, maar iets om ook en vooral iets aan te doen. Ik hoed me voor de redenering dat de sollicitant, die dus vaak het slachtoffer is van leeftijdsdiscriminatie, verantwoordelijk gesteld moet worden voor de oplossing via bijvoorbeeld het opsmukken van zijn cv of een andere begeleiding door VDAB. Ik denk dat we moeten werken aan een mentaliteitsverandering, in de eerste plaats bij werkgevers.

Uit onderzoek van professor Stijn Baert blijkt dat werkgevers en recruiters terughoudend zijn inzake het aanwerven van 50-plussers. Dat blijkt ook uit onderzoek van de KULeuven en de ULB, waarbij men fictieve cv's heeft gestuurd voor 854 vacatures. Er werden twee identieke cv's gestuurd met een verschillende leeftijd: de ene sollicitant was zogezegd 47 en de andere 35. Dat is nog niet echt heel oud, vind ik zelf. Uit deze praktijktest bleek dat de 47-jarigen zeven tot acht keer minder uitgenodigd werden dan de 35-jarigen. Deze praktijktest werd uitgevoerd door verschillende universiteitsonderzoekers. We kennen het fenomeen. We kennen ook de bevindingen van Unia. We maken ons er allemaal zorgen over. We weten dat we langer moeten werken. Maar ga er maar eens aanstaan als je van de ene ontgoocheling op de andere botst. Er moet dus in elk geval vooral gewerkt worden aan een mentaliteitsverandering, aan detectie en toch ook aan sanctionering waar er manifest sprake is van discriminatie, want dat is een strafbaar feit.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor alle aanvullingen. Mijnheer Ronse, ik ben dit weekend zelf 53 geworden dus ik laat de 50-plussers niet los. Dat is een persoonlijk engagement. Men weet pas wat het is als men die leeftijd heeft.

Ik haak meteen in op de laatste opmerking van mevrouw Gennez over de leeftijdsdiscriminatie. Dat is echt een probleem. Het zit natuurlijk ook ingebakken dat iemand die ouder is, ook duurder zal zijn, wat niet altijd het geval is.

Er zijn heel veel oorzaken, maar we moeten dat als een serieus issue opnemen. Het voorbeeld waarnaar u verwijst moet ons allen een beetje in een bezinnende houding brengen.

Wij hebben een ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) inclusieve ondernemingen waarop bedrijven kunnen intekenen. Afgelopen maandag was er ook het bericht dat 57 werkgevers zich achter het charter diversiteit van Voka Antwerpen schaarden om meer diversiteit op de werkvloer te krijgen. Dat zijn geen initiatieven om weg te lachen. Dat is de tweede keer dat ik zie dat werkgevers zich echt engageren om alle vormen van discriminatie weg te werken. Ik vind dat op zich een goede zaak.

Collega Claes, die lerende samenleving vergt een wervend idee. 'Comaleren' is voor mij niet echt het ideale woord, we moeten nog eens kijken hoe het beter kan. Ik zal nu niet ingaan op het schoolverlatersrapport, we hebben dat drie weken geleden uitgebreid besproken. Ook uw zorgen rond STEM hebben we toen besproken. Maar ik begrijp dat u ook enthousiast geworden bent als u ziet hoe de herhaling van collega Ongena en anderen ervoor zorgt dat thema's op de kaart blijven staan.

Heroriënteren is een van de grootste uitdagingen waar we voorstaan. Ik heb gisteren in de plenaire ook gezegd dat voor mij zorg en onderwijs twee prioritaire heroriënteringssectoren zijn, maar in de sectorconvenanten willen we nu ook intersectoraal gaan opleiden, om mensen die bijvoorbeeld in chemie geïnteresseerd zijn of in de sector werken en de switch willen maken en binnen de STEM willen blijven, maar het moeilijker vinden, intersectoraal te laten switchen. Daar is eigenlijk weinig ervaring in. Ik wil daar het aantal samenwerkingsinitiatieven doen stijgen en daar een basis voor vinden in de nieuwe sectorconvenant.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik voel me nu wel heel ambetant met uw antwoord. Ik denk dat niemand u vandaag gelukkige verjaardag gewenst heeft voor vorig weekend. Ik wil dat bij deze goedmaken en ik beloof volgende week woensdag opnieuw in de plenaire te zitten met een actuele vraag over wellicht hetzelfde thema, met een cadeautje voor u. Wat dat zal zijn, dat laat ik u raden.

De voorzitter: Zolang u niet gaat zingen is het goed, mijnheer Ronse.

Axel Ronse (N-VA): Ik ben zeer blij dat de minister en de alle parlementsleden zeggen dat we de 50-plussers en eigenlijk ook de 60-plussers niet gaan loslaten. Gisteren zei de heer Ongena 'no time to waste' over de aanpak van tijdelijk werklozen, ik zou zeggen: 'no humans, no talents to waste'. Niets moet deprimerender zijn dan, als je dertig jaar hard gewerkt hebt en expertise hebt opgebouwd, om constant neen, njet, op het rekest te krijgen. Het is voor die mensen dat wij aan politiek doen, het is voor die mensen dat wij op een heel slimme, creatieve manier alle mogelijke oplossingen moeten vinden om hen te helpen hun talent en passie te ontplooiën, want wat is er mooier aan het mens zijn dan iets met uw passie en talenten te kunnen doen? Wat is er pijnlijker aan het mens zijn dan dat uw passie en talenten door niets of niemand erkend worden? Het is dus aan ons om keihard te werken om daar door te geraken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Het is duidelijk dat we het hier eens zijn dat we elk talent moeten benutten op de arbeidsmarkt. Dat zijn ook de kortgeschoolden, dat zijn ook de 55-plussers. We moeten die allemaal motiveren om zich toch te blijven inzetten en hun talenten te ontwikkelen.

Ik hoor u ook zeggen dat er in het intersectoraal opleiden nog initiatieven gaan komen. Ik kijk uit naar de verdere uitvoering en de praktijk later dit jaar en volgend jaar. Daar gaan we zeker nog op terugkomen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Allessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over artificiële intelligentie in het opleidingsaanbod van VDAB – 2824 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de data-analyse inzake arbeidsbemiddeling – 2884 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): De Nobelprijswinnaars van vorig jaar doen onderzoek naar randomized controlled trials, waarbij bijvoorbeeld een dorp een bepaalde vorm van ontwikkelingssteun krijgt en een ander niet, om zo te meten of de ontwikkelingsprogramma's werken. Ook de Universiteit Gent werkt aan een gelijkaardig onderzoek, maar dan naar de toekenning van opleidingsprogramma's voor werkzoekenden bij VDAB. Samen met de Zwitserse Universiteit van Sankt Gallen gebruikt arbeidseconoom Bart Cockx artificiële intelligentie (AI) om de toekenning van opleidingsprogramma's voor werkzoekenden te analyseren.

In het onderzoek zoekt de computer zelf verbanden en correlaties in de data. De computer rekent eerst uit wat er per type opleidingsprogramma aan tewerkstellingswinst, dit wil zeggen het langer aan de slag zijn of blijven, kan worden gerealiseerd en bepaalt vervolgens welk programma het meest geschikt is voor een individu. Het doel van het onderzoek van de UGent is nagaan of met deze technieken de kansen op een baan via het juiste opleidingstraject verhoogd kunnen worden.

Minister, hoe werkt dit systeem concreet? Wat is de impact van deze werkwijze voor het opleidingsaanbod?

Op welke manier zal dit systeem worden ingezet binnen VDAB? Wie neemt de eindbeslissing?

Wat zijn de te verwachten resultaten voor de organisatie van het opleidingsaanbod?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik heb een gelijkaardige vraag over 'randomized controlled trials', de experimenten en programma's die zowel in binnenland als in buitenland worden opgezet. De bedoeling is dat het onderzoek meet welk initiatief de hoogste tewerkstellingswinst oplevert zodat men dit kan toepassen in het VDAB-beleid en zodat arbeidsbemiddeling en alle initiatieven daarrond efficiënter kunnen worden gemaakt.

Dat is belangrijk aangezien VDAB niet alleen arbeidsbemiddelaar maar ook activerings-, loopbaan-, en dataregisseur is geworden. Specifiek wordt verwezen naar het gebruik van innovatie en data ondersteund door AI. De gedelegeerd bestuurder van VDAB gaf al aan dat hij van alle werknemers een gepersonaliseerd profiel wil maken zodat loopbaanperspectief gegeven kan worden. Nu al maakt VDAB gebruik van AI om kandidaten en vacatures te koppelen.

Voormalig minister van Werk Philippe Muyters lanceerde in september 2018 een nieuw computersysteem, 'de Netflix van de arbeidsmarkt', dat het voor werkzoekenden makkelijker moet maken een geschikte job te vinden. Op basis van een aantal parameters kan een werkzoekende een job zoeken op de website van VDAB. Het gaat om een automatisch proces om mensen te linken aan een gepaste vacature.

Minister, hoe kijkt u naar de inzet van AI als analysetechniek?

Hoe verloopt de inzet van AI inzake jobmatching tot nu toe? Waar kan dit verbeteren?

Hoe evalueert u in dat kader de 'Netflix van de arbeidsmarkt'? Wat zijn de resultaten?

Op welke manier wordt de inzet van AI, meer specifiek voor tewerkstellingswinst binnen de opdracht van VDAB verkend?

Welk budget zal vrijgemaakt worden om de piste van de tewerkstellingswinst te verkennen?

Op welke manier worden stakeholders zoals werkgevers betrokken bij de verkenning van de toepassing van AI?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het ziet ernaar uit dat we onze agenda voor deze voormiddag zullen kunnen afwerken. Ik vind dat spectaculair, zeker als ik denk aan hoe het de vorige legislatuur in mijn toenmalige commissie ging met hetzelfde aantal vragen.

Ook dit is een zeer interessante vraag. AI komt aan een heel snel tempo op ons af.

Wat is de essentie van het gevoerde onderzoek? Stel dat je wil meten of een werkzoekende een tewerkstellingswinst boekt door deel te nemen aan een bepaalde arbeidsmarktmaatregel, zoals een opleiding, dan zou je eigenlijk de tewerkstellingsuitkomst na de deelname moeten kunnen vergelijken met wat de uitkomst zou zijn geweest als de werkzoekende niet had deelgenomen aan de maatregel. Deze beide uitkomsten zijn echter nooit tegelijkertijd zichtbaar, want ofwel heb je deelgenomen, ofwel heb je niet deelgenomen. Je kunt jezelf nooit in twee verschillende posities plaatsen.

Het doel van het gevoerde onderzoek was om een uitweg te vinden uit deze impasse. Men zoekt voor elke werkzoekende die deelneemt, een andere werkzoekende die niet deelneemt en dan probeert men dat te vergelijken, ook al is dat niet 100 procent vergelijkbaar. Voor het samenstellen van vergelijkingsgroepen heb je op zich geen AI nodig. In dit onderzoek werd dit wel gedaan, omdat artificiële intelligentie toelaat om in vergelijking met de klassieke benaderingen veel meer data te verwerken en omdat het voorgestelde model toelaat om simultaan het effect van verschillende maatregelen te onderzoeken. Tot slot leent artificiële intelligentie zich bij uitstek tot een geautomatiseerde inzet waarbij dagelijks op

een automatische wijze voor alle werkzoekenden in het klantenbestand wordt berekend wat hun kans is om binnen de zes maand effectief aan het werk te zijn.

Op termijn zou bij VDAB een soortgelijke benadering kunnen worden ontwikkeld die aangeeft bij welke maatregel een individuele werkzoekende het meeste vooruitgang kan boeken. Er is evenwel een kanttekening: het is niet zo simpel als het nu misschien lijkt. In het voorliggende onderzoek werd voor één steekproef van werkzoekenden eenmalig berekend hoeveel tewerkstellingswinst er geboekt kan worden, maar VDAB staat natuurlijk voor een heel andere uitdaging, namelijk een structuur uitbouwen waarin deze berekening wordt uitgevoerd voor het volledige klantenbestand en het volledige dienstverleningsaanbod en dat toelaat om continu aanbevelingen op maat te produceren. Die 'Netflix' is dus iets zeer ingewikkelds en op basis van het onderzoek kun je nu nog geen uitspraken doen over de operationele werking binnen VDAB. Dat vraagt nog wat tijd.

Er is ook een ethische dimensie, collega's. Zo zijn er bepaalde bepaalde kenmerken die vanwege legale of ethische overwegingen niet mogen of juist wel moeten worden meegenomen in het model. Hierover zijn er nog geen modelaanbevelingen.

Dit alles maakt dat het enige tijd zal vergen vooraleer er een operationeel model beschikbaar kan zijn. Het eerste onderzoek van de Universiteit Gent heeft trouwens al meer dan 12 maanden gevergd. Er wordt nu door VDAB overwogen om dit verder te ontwikkelen, maar het zou onverantwoord zijn om hier al concrete uitspraken over te doen, al zou ik het natuurlijk wel willen.

De coronacrisis maakt alles nog wat moeilijker. Op basis van historische gegevens hebben we altijd geschat en geactualiseerd, maar het besproken onderzoek heeft betrekking op een periode van hoogconjunctuur op de Vlaamse arbeidsmarkt. De vraag is dus of we het onderzoek zomaar kunnen toepassen op de periode die op ons afkomt. Ook dat moeten we nog even grondig bekijken.

Hoe kijk ik nu zelf naar dit onderzoek en het gebruik van artificiële intelligentie? Wel, ik ben natuurlijk ook minister van Innovatie. Dat overheden op een slimme manier met data omgaan, dat kunnen we alleen maar toejuichen. VDAB zet nu de eerste stappen in het gebruik van artificiële intelligentie, maar dat heeft niet altijd tot even gelukkige resultaten geleid, iets waar ik ook al heel kritische vragen over gekregen heb. Dit moet allemaal binnen een strikt ethisch kader gebeuren, waarbij drie cruciale basisprincipes gelden: vertrouwen, transparantie en het belang van de gemeenschap. Beslissingen worden altijd door een mens, de VDAB-bemiddelaar, genomen. Automatische besluitvorming op basis van AI, dat doen we niet.

Op mijn vraag heeft VDAB haar werking trouwens ook toegelicht bij het Kenniscentrum data en maatschappij, omdat ik daar ook vragen over had. Zij gaven aan dat VDAB zeer weloverwogen te werk gaat. VDAB wordt – en dat zal jullie hopelijk veel plezier doen – trouwens als goede praktijk meegenomen ter inspiratie voor andere organisaties in Vlaanderen.

Bemiddelaars werken ook niet rechtstreeks met AI-technologie, maar wel met de resultaten die ze aangereikt krijgen. Bemiddelaars krijgen ook opleiding in het gebruik ervan.

Op termijn kan artificiële intelligentie zeker ingezet worden om personen met een grotere afstand naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Maar de krachten zijn niet onbeperkt.

AI kan een optimaal begeleidingsparcours suggereren, maar of de persoon in kwestie dan ook effectief werk zal vinden, zal uiteindelijk toch bepaald worden door het samenspel van allerlei zaken waarbij de werkgever natuurlijk het laatste woord heeft, ook bij de aanwerving.

Vandaag zijn er bij VDAB twee toepassingen in gebruik. De eerste dient om de afstand tot de arbeidsmarkt in te schatten en is ter ondersteuning van de consulent. De andere is Jobnet waar cv's worden gematcht aan vacatures op basis van de voorkeuren van de burger, meer bepaald volgens het 'Netflix'-principe waar de heer Bothuyne naar verwijst. Jobnet maakt vandaag integraal deel uit van het vacaturedashboard van een werkzoekende, maar het is niet de enige hulp in de zoektocht naar werk. De volgende stap die VDAB ermee wil zetten is het vragen van feedback aan het individu, namelijk 'Vind je de voorgestelde vacatures zinvol voor jou of niet'. Op die manier kan er tot een betere matching en een meer gepersonaliseerd aanbod gekomen worden.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Als ik aan artificiële intelligentie denk, moet ik ook denken aan 'The computer says no' uit de sketch van 'Little Britain'. Ik weet niet of jullie dat kennen, maar je kan het altijd eens opzoeken op YouTube. De beslissingen worden dan overgelaten aan de computer en de mens ondergaat het redelijk apathisch. Daarom is het ook belangrijk om de structuren achter artificiële intelligentie transparant en logisch te maken. Dat is ook wat u aangeeft, minister. De inzet van artificiële intelligentie kan absoluut een meerwaarde betekenen om in een passend aanbod te voorzien, maar het is ook belangrijk dat we inzichten hebben. Ik hoor u dat ook vertellen in uw antwoord. Transparantie geeft vertrouwen, en dat is noodzakelijk voor het draagvlak.

Het nut en de meerwaarde van een opleiding is natuurlijk vooral om de drempel tot tewerkstelling te verlagen. We moeten ook zien welke opleiding het beste leidt tot een job. Dat klinkt ook logisch. De vraag die zich stelt is waarom een algoritme meer logische beslissingen zou nemen dan een arbeidsbemiddelaar. Wie met mensen aan de slag gaat, weet dat begeleiding maatwerk vraagt en een persoonlijke aanpak. Soms moeten we enkele stappen terugzetten of een omweg maken om tot een bepaald doel of resultaat te komen. De bedoelingen zijn goed, maar de weg naar het resultaat kan verschillen van persoon tot persoon.

De inhoud van het traject is natuurlijk ook afhankelijk van de noden van de arbeidsmarkt. Bij arbeidsmarktkrapte zal men sneller worden ingezet, bijvoorbeeld via leren op de werkvloer en opleiding op de werkvloer. Bij hoge werkloosheid is er meer tijd om mensen te begeleiden en op te leiden om hun kans op de arbeidsmarkt te verhogen. Bijkomend moet er ook rekening worden gehouden met de jobs van de toekomst. We hebben dat in de commissie al een paar keren ter sprake gebracht omdat de jobinhoud ook kan veranderen.

Ik zie het vooral als een en-en-verhaal. Het gebruik van artificiële intelligentie moet het mogelijk maken om beter en sneller beslissingen te nemen op maat van de werkzoekenden of de werknemer. Zeker nu de doelgroep en het takenpakket van VDAB is verruimd, kan het een meerwaarde bieden om sneller en efficiënter te werken.

Dit experiment kan ook inzichten geven over de werking van VDAB. U zegt dat VDAB al werkt met twee toepassingen en dat er stappen worden gezet om dat verder uit te werken. Staan er nog wijzigingen op stapel in de aanpak van VDAB of in het opleidingsaanbod door het gebruik van artificiële intelligentie?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het voelt inderdaad aan alsof we volop in een ontwikkelingsfase zitten. De coronacrisis maakt dat extra speciaal. Het zijn uitzonderlijke omstandigheden op onze arbeidsmarkt. Het is misschien het juiste moment om te versnellen in de manier waarop we artificiële intelligentie kunnen gebruiken in de toepassingen.

Mevrouw Claes heeft een aantal terechte opmerkingen gegeven. Ik heb nog een bijkomende vraag. Op welke manier kunnen we ook de partners van VDAB hierin

meekrijgen? De toepassingen die VDAB nu ontwikkelt, gebeuren uiteraard in functie van de werkzaamheden van VDAB zelf, ten dienste van de werkzoekenden en de klanten van VDAB. Maar het is meer dan ooit de bedoeling om partners te betrekken bij de VDAB-werking. Op welke manier worden bijvoorbeeld OCMW's, organisaties die vrijwilligers aan het werk zetten of Federgon betrokken bij de ontwikkeling en het gebruik van deze toepassingen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Claes, in een gedicht van T.S. Eliot uit de jaren dertig staat dit: 'where is the knowledge we have lost in information?' Artificiële intelligentie kan helpen om uit alle data die we hebben extra kennis te puren als ondersteuning van de bemiddelaar. Dat is iets anders dan: 'the computer says no'.

Een van de vragen die ik al kreeg, ging over hoe je een goed datagedreven beleid kunt voeren. Mensen moeten permanent over van alles en nog wat rapporteren, maar wat doen we daarmee? Wat is het nut van al die gegevens? We moeten het juiste evenwicht vinden tussen goed werken met de gegevens die je hebt en zorgen dat er geen automatische reflexen ontstaan.

VDAB is nu nog aan het experimenteren. Het is echt te vroeg om nog extra toepassingen te doen. Ik heb u al gezegd welke problemen we hebben met de voorstellen rond jobaanbiedingen. Daarover werden in de plenaire vergadering ook al kritische vragen gesteld. We werken er echter wel aan verder.

Mijnheer Bothuyne, werkgevers worden ook betrokken bij de technische werkgroep in de schoot van de raad van bestuur, waarin ook de werknemersorganisaties zitten. We letten daar wel op, want anders vinden we natuurlijk geen draagvlak. Daar wordt voor gezorgd.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Bedankt voor uw laatste reactie. Ik kijk alvast uit naar de verdere uitrol van dit artificiële intelligentiesysteem bij VDAB. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.